

УТВЪРДИЛ: (П)
*ИЛИЯН ВЕЛИКОВ – ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ
НА ОБЛАСТ СИЛИСТРА*

СЪГЛАСУВАЛ: (П)
*Д-Р ГАБРИЕЛА МИТКОВА – НАЧАЛНИК НА
РЕГИОНАЛНО УПРАВЛЕНИЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО -
СИЛИСТРА*

ОДОБРИЛ: ОБЛАСТЕН СЪВЕТ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЛАСТ СИЛИСТРА
Протокол №18 (вътр. №1-637-4/31.03.2025 г.) от заседание на Областен съвет за развитие

ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ СИЛИСТРА

(2025 – 2026)

МАРТ 2025 г.

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

1.	Въведение	4
2.	Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в област Силистра	
2.1.	Областна мрежа от образователни институции за учебната 2024/25 г.	5 - 6
2.2.	Други институции и доставчици на социални услуги в общините	6 - 12
2.3.	Състав и особености на групата на децата и учениците със специални образователни потребности	12 - 20
2.4.	Обезпеченост на приобщаващото образование със специалисти	20 - 23
2.5.	Материални условия в институциите за обучението на деца и ученици със специални образователни потребности	23 - 24
2.6.	Кариерно ориентиране на учениците	24 - 25
2.7.	Работа с деца и ученици с изявени дарби	25 - 27
2.8.	Напускане на образователната система	27 - 29
3.	Предизвикателства	30
4.	Стратегическа и оперативни цели	31
4.1.	Стратегическа цел	
4.2.	Оперативни цели	
5.	Основни мерки за постигане на целите	
5.1.	Мерки по оперативна цел 1 - Осигуряване във всяка образователна институция на ефективен процес и среда на учене , които премахват в максимална степен пречките пред ученето и създават възможности за развитие, социализация и изява на децата и учениците.	32 - 33
5.2.	Мерки по оперативна цел 2 - Развитие на компетентностите на педагогическите специалисти за посрещане на разнообразието от индивидуални потребности на всички деца и ученици и за прилагане на иновации.	32 - 36
5.3.	Мерки по оперативна цел 3 – Развитие на съвременни материални условия и достъпност на средата за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности и с изявени дарби в институциите в системата на предучилищното и училищно образование.	36 - 37
5.4.	Мерки по оперативна цел 4 - Подобряване на взаимодействието между участниците в образователния процес (деца и ученици, педагогически специалисти и родители) и между институциите за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика.	37 - 41

5.5.	Мерки по оперативна цел 5 - Повишаване на обществената информираност и чувствителност относно целите, принципите и възможностите на приобщаващото образование.	41
6.	Индикатори за постигане на целите на Стратегията	42
6.1.	Брой детски градини и училища, които самостоятелно обезпечават ресурсното подпомагане на децата и учениците по чл. 283, ал. 4 от <i>ЗПУО</i> .	
6.2.	Брой и % деца/ученици със СОП в детски градини и училища по т. 6.1.	
6.3.	Брой детски градини и училища с педагогически съветници и/или психолози;	
6.4.	Брой участници във форми на квалификация и методическа подкрепа за педагогически специалисти за развитие на професионалните компетентности за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.	
6.5.	Брой институции с подобрение на материалната база по отношение на приобщаващото образование и работата с даровити деца.	
6.6.	Брой деца и ученици включени в допълнителни обучения за компенсиране на образователните дефицити.	
6.7.	Брой ученици включени в занимания по интереси.	
7.	Координиране на изпълнението на стратегията	43

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ (АБРЕВИАТУРИ)

ДГ	Детска градина
ДЗИ	Държавен зрелостен изпит
ЕПЛР	Екип за подкрепа за личностно развитие
ЕГ	Езикова гимназия
ЗБППМН	Закон за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни
ЗПУО	Закон за предучилищното и училищното образование
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
МКБППМН	Местна комисия за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни
МОН	Министерство на образованието и науката
МС	Министерски съвет
НАО	Народна астрономическа обсерватория
НВО	Национално външно оценяване
НЕИСПУО	Национална електронна информационна система за предучилищното и училищно образование
НП	Национална програма (на МС)
НУ	Начално училище
ОЗД	Отдел „Закрила на детето“
ООС	Обединено общежитие за средношколци
ОРЕС	Обучение от разстояние в електронна среда
ОУ	Основно училище
ОБУ	Обединено училище
ПГМСС	Професионална гимназия по механизация на селското стопанство
ПГООТ	Професионална гимназия по облекло, обслужване и транспорт
ПГПТ	Професионална гимназия по производствени технологии
ПГС	Професионална гимназия по строителство
ПГСС	Професионална гимназия по селско стопанство
ПГСУАУ	Професионална гимназия по стопанско управление, администрация и услуги
ПЗГ	Професионална земеделска гимназия
ПЛР	Подкрепа за личностно развитие
ПМГ	Природоматематическа гимназия
РЕПЛР	Регионален екип за подкрепа за личностно развитие
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РУО	Регионално управление на образованието
РЦПППО	Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование
СОП	Специални образователни потребности
СПИ	Социално-педагогически интернат
СУ	Средно училище
ЦОП	Център за обществена подкрепа
ЦОУД	Целодневна организация на учебния ден
ЦПЛР	Център за подкрепа за личностно развитие
ЦСРИ	Център за социална рехабилитация и интеграция
ЦСОП	Център за специална образователна подкрепа

ВЪВЕДЕНИЕ

Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на област Силистра е разработена в изпълнение на разпоредбата на чл. 196 от *Закона за предучилищното и училищното образование*. В изготвянето на стратегията са взети предвид и анализите на общините в област Силистра по чл. 196, ал. 1 и 3 от *ЗПУО* за потребностите от подкрепа, приети от общинските съвети.

Получаването на обща и допълнителна подкрепа е **право на детето и ученика** съгласно чл. 171, ал. 1, т. 7 от *ЗПУО*. Съгласно чл. 176, ал. 1 от *ЗПУО*, чл. 4, ал. 2 от *Наредба за приобщаващото образование* подкрепата за личностно развитие се осигурява на всички деца и ученици, в съответствие с индивидуалните им потребности и има за **цел** да осигури подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им.

Институциите в системата на предучилищното и училищно образование осигуряват подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, съвместно с държавните и местни органи и структури и доставчиците на социални услуги (чл. 174, ал. 1 от *ЗПУО*).

Чл. 177, ал. 1 от *ЗПУО* и чл. 4, ал. 1 от *Наредбата за приобщаващото образование* определят **два вида подкрепа за личностно развитие** – обща и допълнителна.

Обща подкрепа за личностно развитие по чл. 178, ал. 1 от <i>ЗПУО</i>	Допълнителна подкрепа за личностно развитие по чл. 187 от <i>ЗПУО</i>
Насочена е към развитието на потенциала на всяко дете и ученик.	Насочена е към деца и ученици със специални образователни потребности (СОП), в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания, след извършване на оценка на потребностите.
1. екипна работа между учителите и други педагогически специалисти; 2. допълнително обучение по учебни предмети при условията на ЗПУО; 3. допълнителни модули за деца, които не владеят български език (само за детските градини); 4. допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове; 5. консултации по учебни предмети; 6. кариерно ориентиране на учениците; 7. занимания по интереси; 8. библиотечно-информационно обслужване; 9. грижа за здравето; 10. осигуряване на общежитие; 11. поощряване с морални и материални награди; 12. дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение; 13. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения; 14. логопедична работа;	1. работа с дете и ученик по конкретен случай; 2. психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна, на комуникативните нарушения и при физически увреждания; 3. осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти; 4. предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за ученици със сензорни увреждания; 5. ресурсно подпомагане за ученици със специални образователни потребности. Съгласно чл. 81 от <i>Наредба за приобщаващо образование</i>, допълнителната подкрепа е: – краткосрочна (минимум 1 учебна година, максимум – до края на етап на обучение) – дългосрочна – повече от един етап или степен на обучение или за целия период на обучение

2. АНАЛИЗ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ СИЛИСТРА

Основните фактори за грижата за децата и учениците са институциите, големина и особености на групата от деца и ученици, които са ползватели на подкрепата за личностно развитие, наличие на специалисти и тяхната подготовка, материалните условия, устойчиво поддържане на ключовите елементи на общата подкрепа – превенция на отпадането от училище, кариерно ориентиране, занимания по интереси и възможности за позитивна изява на талантите.

2.1. Областна мрежа от образователни институции за учебната 2024/ 25 г.:

Няма промяна в броя и вида на институциите. Към момента на планиране на петата областна стратегия в област Силистра функционират следните образователни институции:

- **41** училища – 1 начално, 18 основни, 2 обединени, 1 спортно, 7 средни, 2 профилирани, 9 професионални и 1 специално училище по чл. 44, ал.1, т. 3 от ЗПУО - Социално-педагогически интернат „Хр. Ботев”, Варненци, общ. Тутракан. Няма промяна в мрежата на училищата през двегодишния стратегически период.
- **23** детски градини;
- **3** общински центъра за подкрепа за личностно развитие (ЦПЛР) в гр. Силистра - Обединен детски комплекс, Народна астрономическа обсерватория „Галилео Галилей“, Обединено общежитие за средношколци „Младост”;
- **1** държавен ЦПЛР в гр. Силистра – Център за специална образователна подкрепа (ЦСОП);
- **1** специализирано обслужващо звено в Силистра по чл. 27 и чл. 50, ал.1, т.5 от ЗПУО – Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование (РЦПППО);
- функциониращо несамостоятелно общежитие към училище към края на периода има само в ПГМСС „Н. Й. Вапцаров”, Средище;

Продължават да са големи диспропорциите между броя на учениците в училищата и това се очертава като трайно състояние на областната образователна система. Най- голямото училище в областта е СУ „В. Левски“, Дулово с **944** ученици в дневна форма на обучение към началото на учебната 2024/25 година. Най- малките училища по брой ученици към началото на учебната година са НУ „Светлина, Поройно (**32** ученици) и ОУ „Ст. Караджа“, Цар Самуил (**31** ученици).

Групирането на училищата по брой ученици е както следва:

- ✓ 16 училища от 31 до 105 ученици = 39 %
- ✓ 14 училища от 105 до 300 ученици = 34 %
- ✓ 7 училища от 300 до 500 ученици = 17 %
- ✓ 4 училища над 500 ученици = 9, 7 %

ИЗВОДИ: В областта преобладават малките по брой ученици училища. Големината на училището има отношение към финансирането и възможността му да обогатява материалната база и да привлича и задържа специалисти за обезпечаване на разнообразна и качествена

подкрепа за личностно развитие на учениците. Броят на учениците със СОП не винаги е пропорционален на големината на училището, но в по-големите училища е по-голяма вероятността да се появят разнообразни казуси. От друга страна в малките училища не е изключена появата на специфични казуси и потребности, но възможността на тези училища да посрещат тези специфични нужди са бюджетно и кадрово много по-ограничени.

ЦПЛР са съсредоточени в община Силистра. Не е заявявано от община Силистра намерение за промяна на функциите на ОДК и НАО. Проучване на нормативните възможности за разкриване на ЦПЛР е заявено от община Кайнарджа и Дулово, като се предвижда акцент върху извънкласните дейности, но не и предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие.

2.2. Други институции и доставчици на социални услуги в общините.

Институциите за социални услуги извършват дейности, близки до посочените в чл. 49 (1), т. 3, 5 и 6 от ЗПУО – превантивна, диагностична, рехабилитационна, корекционна и ресоциализираща работа с деца и ученици, педагогическа и психологическа подкрепа, прилагане на програми за подкрепа и обучение за семействата на децата и учениците с увреждания. В тези общински институции се създава капацитет и работят специалисти, които успешно допълват грижите на образователните институции.

Център за обществена подкрепа, Силистра - Центърът за обществена подкрепа предлага комплекс от социални услуги за деца в риск и техните семейства. Дейностите на Центъра са насочени към следните целеви групи: деца, жертви на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание в или извън семейството им; деца, за които съществува опасност от увреждане на тяхното физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие, деца с увреждания, деца, необхванати от образователната система, в риск от отпадане или отпаднали от училище, както и семействата на тези деца. Дейности на ЦОП:

- Социално и психологично консултиране на деца и семейства в риск;
- Оценяване на родителски капацитет;
- Застъпничество и посредничество в случаи на родителско отчуждение и конфликт при раздяла;
- Оценяване и обучение на бъдещи приемни родители и осиновители;
- Консултиране и подкрепа на деца с поведенчески проблеми;
- Семейно консултиране;
- Реализиране на социални програми за деца и семейства в риск;
- Психологическа подкрепа;
- Юридическа подкрепа;
- Осигуряване на подслон;
- Обучение за придобиване на умения;
- Мобилна работа.

Центърът е с капацитет 20 места, като към 01.10.24 г., подкрепа получават **30 деца** в риск и техните семейства. Социалната услуга е възложена за управление на ЖС „Екатерина Каравелова“.

Център за социална рехабилитация и интеграция за деца и лица с увреждания, Силистра - Услугите на Центъра са фокусирани върху потребностите на следните целеви групи: деца и

възрастни с физически увреждания, деца и възрастни с интелектуална недостатъчност, деца и възрастни с комбинирани нарушения, самотно живеещи възрастни хора, деца и лица с различни видове увреждания, емоционално-поведенчески проблеми и девиантно поведение, нарушения в развитието. Център за социална рехабилитация и интеграция предоставя комплекс от социални услуги, свързани с извършване на разнообразни консултативни, терапевтични и рехабилитационни дейности, логопедична и психологична терапия, социално-правни консултации, обучение и ориентиране, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване, общностна работа, застъпничество и посредничество, обучение за придобиване на умения, подкрепа за придобиване на трудови умения. Капацитетът на центъра е 25 места, като към 01.10.24 г., подкрепа получават **13 деца**. Социалната услуга е възложена за управление на СНЦ „Надежда за добро бъдеще“.

Кризисен център, Силистра - Кризисен център е комплекс от социални услуги за деца и лица, пострадали от насилие, трафик или друга форма на експлоатация, които се предоставят за срок от 6 месеца и са насочени към оказване на индивидуална подкрепа, задоволяване на ежедневните потребности и консултиране. Услугата е насочена към деца до 18 г., жертви на домашно насилие и трафик, с цел сексуална или трудова експлоатация; жени, жертви на домашно насилие и трафик, с цел сексуална или трудова експлоатация. Основната цел на услугата е да осигури защитена среда на деца и лица, пострадали от домашно насилие, трафик или друга форма на експлоатация като предоставя комплекс от услуги за справяне с възникналите кризисни ситуации и преодоляване на последиците от насилието, трафика или експлоатацията, като: задоволяване на базисни потребности, подкрепа в образователния процес и възпитателна дейност; трудотерапия; информиране и консултиране, психологична помощ, обучение за придобиване на умения. Капацитетът на Центъра е 10 места, като към 01.10.24 г. е настанено **1 дете**. Социалната услуга е възложена за управление на ЖС „Екатерина Каравелова“.

Център за обществена подкрепа, Силистра - Центърът за обществена подкрепа предлага комплекс от социални услуги за деца в риск и техните семейства. Целеви групи:

- Деца от 0 до 18 години в риск и техните семейства;
- Деца, жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание в или извън семейството им;
- Деца, за които съществува опасност от увреждане на тяхното физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие.;
- Деца с увреждания;
- Деца в риск от изоставяне и negliжиране и техните родители, с особено внимание към семействата със затруднения в осигуряване на добра грижа, при наличие на здравни проблеми, социални и други рискове;
- Деца, необхванати от образователната система, в риск от отпадане или отпаднали от училище, чрез насочване към образователни услуги, свързани с осигуряване на предучилищна подготовка и училищна готовност;
- Деца с родители в чужбина и близките роднини, които са поели грижа за тях;
- Деца с рисково или отклоняващо се поведение и в конфликт със закона, извършили противоправна проява, включително от сегрегирани общности;
- Непридружени деца бежанци;
- Деца от 0 до 18 години и техните семейства от общността, към които са насочени дейностите

по първична превенция, както и различни информационни кампании;

- Децата и младежи в или напускащи услуги от резидентен тип или приемни семейства;
- Бременни жени, родители или законни представители на деца в риск, за които ОЗД/Д»СП» е преценил, че имат нужда от специфична подкрепа или съдействие;
- Кандидати или вече одобрени приемни семейства;
- Лица – бъдещи родители, родители, близки и роднини на дете, което ползва услугата ЦОП, лица, чиито потребности попадат в обхвата на подкрепата, предоставяна в ЦОП.
- Социално и психологично консултиране на деца и семейства в риск;
- Оценяване на родителски капацитет;
- Застъпничество и посредничество в случаи на родителско отчуждение и конфликт при раздяла;
- Оценяване и обучение на бъдещи приемни родители и осиновители;
- Консултиране и подкрепа на деца с поведенчески проблеми;
- Семейно консултиране;
- Реализиране на социални програми за деца и семейства в риск;
- Психологическа подкрепа;
- Юридическа подкрепа;
- Обучение за придобиване на умения;
- Осигуряване на подслон;
- Мобилна работа.

Капацитетът на Центъра е 100 места. Към 01.10.2024 г. услугите на Центъра ползват **88 деца**. Социалната услуга се предоставя от Община Силистра.

Дневен център за деца и младежи с увреждания, Силистра (ДЦДМУ) - ДЦДМУ предоставя дневна, полудневна грижа и почасови социални услуги. На потребителите е осигурен безплатен транспорт - извозване от дома на потребителя до Центъра и обратно, безплатна храна за децата до 18-годишна възраст, медицински грижи, корекционно-компенсаторна и възпитателна работа, логопедична терапия, арттерапия, музикотерапия, психологична помощ, кинезитерапия, информиране и консултиране на деца и семейства, обучение за придобиване на умения, подкрепа за придобиване на трудови умения, застъпничество и посредничество. Капацитетът на ДЦДМУ е 48 места. Към 01.10.2024 г. услугите на Центъра ползват **44 деца**. Социалната услуга се предоставя от Община Силистра.

Център за комплексно обслужване на деца с увреждания и хронични заболявания, Силистра (ЦКОДУХЗ) - ЦКОДУХЗ е здравно-социален център, осигуряващ високоспециализирана и комплексна подкрепа за деца до 18 години с хронични заболявания, увреждания, физически и/или психически затруднения, които имат нужда от продължително медицинско наблюдение и специфични грижи - лечение, диагностика, профилактика, рехабилитация, психологично придружаване и подпомагане за ефективна социална интеграция. Дейността на Центъра е насочена към предоставяне на комплексни услуги, които да удовлетворяват потребностите на детето от съхраняване на здравето, от емоционално и познавателно развитие, както и да му осигуряват социално благополучие, включително чрез координиране на дейностите на центъра и с други здравни, социални и образователни услуги. Предоставят се дневни, почасови и мобилни услуги като: лечебно-диагностична дейност, рехабилитация, психологична подкрепа, педагогически занимания, логопедична помощ, социални дейности, работа с родителите. Капацитетът на Центъра е 95 места. Към 01.10.24 г. услугите на Центъра ползват **79 деца**.

Социалната услуга се предоставя от Министерство на здравеопазването.

Кризисен център за деца, жертва на трафик и насилие, Алфатар – капацитет 9 места. Услугата е резидентен тип. В центъра се настаняват деца на възраст от 6 до 18 години, претърпели насилие или жертва на трафик. На настанените деца се осигурява подслон и защита с продължителност от 3 до 6 месеца. За последните няколко години средната годишна заетост е 20 % -24 % от максималния капацитет на центъра. За 2023 година са настанени 8 деца. От месец ноември 2023 до края на месец февруари 2024 г. няма настанени деца. За изминалите месеци на 2024 г. са настанявани 3 деца и от месец септември няма потребители в услугата. Голяма част от настаняваните в Кризисния център деца не отговарят на профила на социалната услуга, независимо от написаното в придружаваща ги документация. Все по-малко са децата жертви на трафик или домашно или друга форма на насилие. По-често се настаняват деца със зависимости от наркотични вещества и алкохол. В много от случаите документацията, която съпровожда настанените деца не отговаря на реалното им физическо и психическо състояние. След извеждането на последното дете от услугата през месец септември 2024 г., директорът и всички социални работници, подадоха предизвестие за напускане на работа. С напускането на персонала Община Алфатар няма обективна възможност за осигуряване на предоставянето на социална услуга. Във връзка с горе описаното и като доставчик на социални услуги община Алфатар уведоми по надлъжен ред АСП, АКСУ, ДАЗД и ДСП Силистра за невъзможността да бъде предоставена в бъдеще социалната услуга. **С Решение №127 от 28.11.24 г. ОбС - Алфатар взе решение за закриване на социална услуга Кризисен център за деца.**

Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания“ (ЦНСТ ДБУ), Малък Преславец. Центърът е социална услуга от резидентен тип, предоставяща жизнена среда за пълноценното израстване и развитие на деца, които не получават необходимата грижа в собственото си семейство поради различни причини (неглижиране на детето, починали родители, родители с психични, други тежки заболявания или наркозависимост, семейства, преживяващи тежка семейна криза; насилие в семейството и др.) или са лишени от родителска грижа и към момента на настаняване в Центъра са изчерпани възможностите за връщане в биологичното им семейство, настаняване при близки и роднини или приемно семейство. Капацитетът на Центровете е до 14 деца (момичета и момчета) на възраст от 3 до 18 (20) г. Центърът разполага с 5 спални помещения, всекидневна, занималня и кухня. Стаите се отопляват с твърдо гориво, при нужда се включва климатик или отоплителен ел. уред

Настанените деца са на възраст от 11 до 17 годишна възраст (7 момчета и 4 момичета), общо 11 деца-потребители. От тях 5 деца са с поставена диагноза: лека умствена изостаналост - 2, значително нарушение на поведението изискващо грижи - 2, бронхиална астма с алергичен компонент - 1. Децата настанени в ЦНСТ получават:

- сигурна и безопасна среда за живот и задоволяване на основните им потребности от храна, подслон, сигурност и развитие. Осигурява им се 24-часова грижа от персонала;
- достъп до здравна профилактика, здравни грижи, лечение и рехабилитация;
- консултиране и информиране - социално; психологическо; педагогическо; здравно; професионално и др.
- осигуряване на индивидуална подкрепа и придружаване на детето за преодоляване на проблемите във всекидневния живот;
- задоволяване на образователните потребности - децата посещават детска градина и училище,

а екипът на ЦНСТ стимулира познавателното им развитие и оказва подкрепа;

- условия и подкрепа за придобиване на знания и развиване на умения и готовност за живот;
- възможност за свободно изразяване на мнения и взимане на самостоятелно решение, както и участие при обсъждането на въпроси, свързани с ежедневието и вътрешния ред и др.;
- възможност да възстановят и поддържат връзка с родителите и семейството си, както и да създават връзка с приемни родители или осиновители, като това е съобразено с най-добрия интерес на детето.

Грижата за децата се осъществява от мултидисциплинарен екип, състоящ се от: ръководител, социален работник, социален педагог, детегледачки. Всички потребители имат достъп до обучение и посещават училище. Извозването се осъществява с общински транспорт.

Децата получават съдействие за професионална ориентация от специалисти в подкрепяща услуга Център за обществена подкрепа – Тутракан, през летния период – 2 пъти седмично, а в учебен период – 1 път седмично. С потребителите се провеждат групови и индивидуални разговори за примерно поведение в общността като се акцентира на етикета на общуване, добри обноски и др. Също така чрез посещение на културни мероприятия и обществени места имат възможност, чрез наблюдения да придобиват представа за поведение в общността и да я прилагат. В центъра има програма за развиване на заложби като: пеене и танцуване, рисуване и моделиране. Провеждат се арт терапии за работа с емоции. Всички традиционни празници и обичаи се отбелязват в семейна атмосфера и според желанията на децата.

Център за настаняване от семеен тип за деца с увреждания (ЦНСТ ДУ), Дичево - Центърът е социална специализирана социална услуга от резидентен тип, предоставяна на областно и национално ниво, финансирана от държавния бюджет с доставчик Община Главиница. Услугата е създадена с Решение № 446 от 01.12.23 г. на Общински съвет – град Главиница, област Силистра, след предварително одобрение, дадено със Заповед № РД01-1967 от 29.09.23 г. на ИД на Агенция за социално подпомагане. Капацитета на потребители/деца в ЦНСТ ДУ е 12, като възрастовата група е от 3 до 18 годишна възраст. Услугата е 24 часова и се обезпечава от екип специалисти: управител, социален работник, социален педагог, ерготерапевт, медицински специалист, детегледачи и помощен персонал. Осигурен е достъп до входа на центъра чрез лифтер и до дворното пространство чрез изградени рампи. Специализираната среда на ЦНСТ ДУ представлява самостоятелна сграда на бивша детска градина на два етажа и голямо дворно пространство. Обособени са общи и работни помещения за обезпечаване на грижата за децата. Осигурено е необходимото за осъществяване на дейността обзавеждане и оборудване. Помещенията включват първи етаж – вход-фоае, учебна зала, дневна с трапезария, кухня, две спални със санитарни възли към тях; втори етаж – кабинет за екипа, кабинет за медицинския специалист, четири спални със санитарни помещения, в сутерена са разположени складови помещения, помещения за персонала, санитарен възел и котелно помещение на пелети. Всички помещения са функционално обзаведени и оборудвани и е създадена уютна среда за живот.

Целта на услугата е подобряване качеството на живот за пълноценно физическо, емоционално и познавателно развитие и социално включване на всяко дете в естествена за него среда, чрез осигуряване на индивидуална грижа и подкрепа. Настанените деца в центъра са на възраст от 13 до 16 годишна възраст (5 момчета и 1 момиче), общо 6 деца-потребители. Децата са със следните съпътстващи заболявания: лека и умерена умствена изостаналост, нанизъм, аутизъм и разстройство на поведението. Записани са в СУ „В. Левски“, Главиница. Допълнителната подкрепа се осъществява от специалисти назначени към ЦСОП, Силистра.

Център за социална рехабилитация и интеграция (ЦСРИ), Дулово - Открит е на 01. 09. 2012 г. и е делегирана от държавата дейност. Представлява почасова форма на социална услуга за подкрепа на индивидуалното развитие, поддържане и придобиване на нови способности и самостоятелност на лица с различни вид и степен на увреждане, както и подкрепа на лица от различни рискови групи, чрез целенасочени дейности за интеграция и превенция на социалното изключване. В ЦСРИ се предоставят почасови дългосрочни или краткосрочни услуги в зависимост от потребностите на лицата, съобразени с тяхното физическо и психическо състояние - психологическа помощ, рехабилитационна дейност, логопедична дейност, трудотерапия, арт терапия, фина моторика. Потребителите могат да ползват услугите на логопед, кинезитерапевт, трудотерапевт, психолог. Оборудвани са зали за кинезитерапия, психологична рехабилитация, трудотерапия, логопедичен кабинет. Осъществява се превенция на изоставянето и настаняването на деца в специализирана институция. Консултирането, насочено към подобряване качеството на грижи за настанените деца в семействата на близки и роднини е от голямо значение.

Център за обществена подкрепа (ЦОП), Дулово - Намира се в сграда до СУ "В. Левски", Дулово. Помещенията на бившето общежитие са ремонтирани, оборудвани и обзаведени по проект. В него потребителите могат да ползват услугите на психолог, педагог и социален работник. Социалните услуги са насочени към предотвратяване на раздялата на деца от техните семейства, превенция на насилието и отпадане от училище, обучение в умения за самостоятелен живот и социална интеграция на деца от институции, консултиране и подкрепа на семейства в риск, оценяване и подкрепа на приемни родители и осиновители, консултиране и подкрепа на деца с поведенчески проблеми и прояви. Целта е да се осигури качеството на живот на децата в семейна и социална среда, да се предоставят качествени социални услуги, отговарящи на потребностите и достъпни за всяко дете в риск и неговото семейство в община Дулово.

Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания, община Кайнарджа – капацитет за 8 деца; социална услуга от резидентен тип, която предоставя жизнена среда за пълноценно израстване и развитие на деца, лишени от родителска грижа, за които към момента на настаняване са изчерпани възможностите за връщане в биологичното им семейство, настаняване при близки и роднини или приемно семейство.

Център за социална рехабилитация и интеграция на деца (ЦСРИ), Ситово- Открит през месец август 2022 г. и е делегирана от държавата дейност. Центърът предоставя социална услуга за деца с и без увреждания в съответствие с действащата нормативна уредба. Капацитетът на услугата е 20 деца, като към момента на подаване на информацията, подкрепа получават 33 деца. От тях 19 са с предварителна оценка на потребностите, 11 – с направление, 4 – със заповед. Общият брой на преминалите през услугата деца до момента е **69**. Центърът осъществява дейността си в сътрудничество с компетентните социални институции, като насочването на децата се извършва чрез отдел „Закрила на детето“. Предоставяната подкрепа включва социална работа, психологическа и педагогическа помощ, трудотерапия и логопедична подкрепа. Екипът от специалисти работи в тясно сътрудничество, за да осигури индивидуален подход към всяко дете, като се фокусира върху развитието на социални и адаптивни умения, емоционално и поведенческо регулиране, както и подобряване на комуникативните способности. Подкрепят се и родителите, като им се предоставят консултации и насоки.

Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания, община Тутракан – социална услуга от резидентен тип, която предоставя жизнена среда за пълноценно израстване и развитие на деца, лишени от родителска грижа, за които към момента на настаняване са изчерпани възможностите за връщане в биологичното им семейство, настаняване при близки и роднини или приемно семейство. Дейността в ЦНСТДБУ е насочена към отглеждане и възпитание на децата и предоставяне на условия на живот възможно най- близки до тези в семейна среда. В ЦНСТДБУ са настанени 13 деца в предучилищна и училищна възраст. Обучават се в ДГ „Славянка“, а учениците получават своето образование в СУ „Й. Йовков“, Тутракан. Осигурен е транспорт от ЦНСТДБУ до образователната институция по НП „Подпомагане на общините за образователна десегрегация“ на МОН за 2024 год., по която бенефициент е община Тутракан. Резидентната услуга се ръководи от ръководител. Персоналът включва социален работник, детегледачи, домакин и огняр.

Център за социална рехабилитация и интеграция (община Тутракан) – Предлага комплекс от социални услуги за деца в риск и техните семейства. Основните дейности на услугата се структурират в програми. ЦОП осъществява дейности по информираност и превенция на тормоза и насилието; на ранното отпадане от училище и др. В ЦОП работят социален педагог, социален работник, психолог и логопед. Дейността се ръководи от ръководител, който координира и контролира дейността на услугата.

Центърът за обществена подкрепа (община Тутракан) - Предлага комплекс от социални услуги за деца в риск и техните семейства, чрез програми осигуряващи обща подкрепа за личностно развитие. Центърът е с капацитет 20 места.

Други социални услуги на територията на **община Тутракан**: Дом за стари хора, Център за социална рехабилитация и интеграция, Дневен център за пълнолетни лица с увреждания, Център за настаняване от семеен тип на пълнолетни лица с умствена изостаналост, Център за настаняване от семеен тип на пълнолетни лица с деменция, Център за настаняване от семеен тип на пълнолетни лица с психични разстройства.

ИЗВОД: Институциите за социални услуги извършват дейности, близки до посочените в чл. 49 (1), т. 3, 5 и 6 от ЗПУО – превантивна, диагностична, рехабилитационна, корекционна и ресоциализираща работа с деца и ученици, педагогическа и психологическа подкрепа, прилагане на програми за подкрепа и обучение за семействата на децата и учениците с увреждания. В общините има достатъчно и разнообразни структури за предоставяне на услуги. В тези общински институции се създава капацитет и работят специалисти, които успешно допълват грижите на образователните институции.

2.3. Състав и особености на групата на децата и ученици със СОП:

Данните в този раздел са според Националната електронна информационна система за предучилищното и училищно образование (НЕИСПУО) към декември 2024 г.

Таблица 1

	февруари 2023 г	декември 2024 г.
брой на деца със СОП в ДГ	208	220
Брой ученици със СОП в училищата	439	434
ОБЩО	647	654

В началото на петата стратегия има малко нарастване на децата в ДГ и незначително намаление на учениците със СОП в училище. Общият брой на деца и ученици със СОП е съпоставим.

Това показва, че образователната система трябва трайно да се подготви за обезпечаване на грижата за деца и ученици със СОП, които се запазват в едни и същи количествени граници.

2.3.1. Разположението **по общини** на децата и учениците със СОП е следното:

Таблица 2

община	брой учил ища с учен ици със СОП	бр. ученици със СОП в дневна, индивидуална и комбинирана форма на обучение в училищата	от тях: бр. ученици и със СОП	% ученици със СОП от общия брой в училищата със СОП	брой детски градин и	бр. деца в ДГ	от тях: бр. деца със СОП	% деца със СОП от ДГ със СОП	общо деца и ученици и със СОП
Алфатар	1	98	15	15,3 %	0		0		15
Главиница	2	557	35	6,3 %	1	228	21	9,2	56
Дулово	10	2194	107	4,87 %	5	747	52	7 %	159
Кайнарджа	4	593	31	5,22 %	1	137	5	3,6 %	36
Силистра	12	3027	167	5,51 %	9	1149	126	11 %	293
Ситово	3	274	23	8,39 %	0		0		23
Тутракан	4	1039	56	5,38 %	3	387	16	4,1 %	72
ОБЩО:	36		434		19		220		654

2.3.2. В таблица 3 е представено **сравнение** на данните към момента на анализа на завършената четвърта стратегия и към момента на анализа за новата пета стратегия по отношение на процента децата и учениците със СОП спрямо общия брой.¹

Данните по общини показват следното:

¹Делът е изчисляван само спрямо образователните институции, в които ИМА деца и ученици със СОП, а не от всички.

Таблица 3

община	% ученици в училищата със СОП от общия брой		% деца в ДГ със СОП от общия брой	
	в началото на четвъртата стратегия (към момента на анализа)	Декември 2024 г.	в началото на четвъртата стратегия (към момента на анализа)	Декември 2024 г.
Алфатар	17, 2 %	15, 3 % ↓	0	0
Главиница	4, 9 %	6, 3 % ↑	0.8 %	9,2 ↑
Дулово	2, 8 %	4, 87 % ↑	6 %	7 % ↑
Кайнарджа	6 %	5, 22 % ↓	2 %	3,6 % ↑
Силистра	5, 2 %	5, 51 %	10 %	11 % ↑
Ситово	6, 8 %	8, 39 % ↑	0	0
Тутракан	5, 4%	5, 38 %	3. 9 %	4, 1 % ↑

Намалява процентът на учениците със СОП в общините Алфатар и Кайнарджа.

Нараства процентът на учениците със СОП в общините Силистра, Главиница, Дулово, Ситово. Данните за община Тутракан се запазват.

По отношение на делът на децата със СОП в детските градини нарастването е във всички общини, с изключение на Ситово и Алфатар, където няма деца със СОП.

Запазва се най- високият дял на ученици със СОП в община Алфатар (1 училище), като в същото време няма деца със СОП в ДГ. Тази голяма диспропорция за община Алфатар и за Ситово изисква внимание към ранното диагностициране на специалните потребности, за да бъде подкрепата навременна и по- ефективна.

2.3.3. Брой ученици със СОП на ресурсно подпомагане (БЕЗ учениците в ЦСОП), към декември 2024 г., в низходящ ред по брой:

Таблица 4

	община	населено място	училище	общ бр. ученици за 2024/ 25	брой СОП
1	Силистра	Силистра	СУ "Н. Й. Вапцаров"	613	34
2	Силистра	Силистра	ОУ "Св. св. Кирил и Методий"	400	34
3	Тутракан	Тутракан	СУ "Йордан Йовков"	413	29
4	Главиница	Главиница	СУ "Васил Левски"	433	25
5	Дулово	Дулово	СУ "Васил Левски"	936	22
6	Силистра	Силистра	ОУ "Иван Вазов"	552	20
7	Тутракан	Тутракан	СУ "Христо Ботев"	537	20
8	Силистра	Силистра	ОУ "Отец Паисий"	399	18
9	Дулово	Паисиево	СУ "Христо Ботев"	191	18
10	Дулово	Дулово	ОУ "Хр. Смирненски"	420	18
11	Дулово	Правда	ОУ "Св.св. Кирил и Методий"	98	16
12	Силистра	Проф. Иширково	ОБУ "Св. Кл. Охридски"	147	16
13	Алфатар	Алфатар	ОУ "Христо Ботев"	98	15
14	Кайнарджа	Средище	ОУ "Цанко Церковски"	126	15
15	Ситово	Искра	ОУ "Стефан Караджа"	126	12
16	Главиница	Зафирово	ОБУ "Иван Вазов"	124	10

Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
област Силистра (2025 – 2026)

17	Силистра	Силистра	ПЗГ "Добруджа"	104	10
18	Дулово	Окорш	СУ "Йордан Йовков"	175	10
19	Кайнарджа	Кайнарджа	ОУ "Черноризец Храбър"	101	9
20	Силистра	Силистра	СПУ "Дръстър"	108	8
21	Дулово	Чернолик	ОУ "Д-р Петър Берон"	71	8
22	Ситово	Ситово	ПГСС	97	7
23	Силистра	Силистра	ПГСУАУ "Ат. Буров"	369	6
24	Кайнарджа	Средище	ПГМСС "Н. Й. Вапцаров"	187	6
25	Тутракан	Варненци	СПИ „Христо Ботев“	29	6
26	Силистра	Силистра	ПГПТ "Ев. Георгиев"	94	6
27	Дулово	Яребица	ОУ „Васил Левски“	68	6
28	Силистра	Калипетрово	ОУ "Св.св. Кирил и Методий"	44	6
29	Силистра	Силистра	ПГС "Пеньо Пенев"	87	5
30	Силистра	Силистра	ПГМТ "Вл. Комаров"	110	4
31	Ситово	Ситово	ОУ "Георги С. Раковски"	51	4
32	Дулово	Черник	ОУ "Св.св. Кирил и Методий"	116	4
33	Дулово	Секулово	ОУ "Св.св. Кирил и Методий"	87	3
34	Дулово	Поройно	НУ "Светлина"	32	2
35	Кайнарджа	Голеш	ОУ "Васил Априлов"	179	1
36	Тутракан	Нова Черна	ОУ "Св. Св. Кирил и Методий"	60	1
					434

Ученици със СОП има в 87, 88 % от училищата (36 от 41).

Към края на 2024 г. само в **5 училища** няма ученици със СОП - ПГООТ, ЕГ „П. Яворов, Силистра, ПМГ „Св. Кл. Охридски“, Силистра, „ОУ „Ст. Караджа“, Цар Самуил., ОУ „О. Паисий“, Добротица.

Детските градини без деца със СОП са 4 - ДГ „Пролет“, Паисиево, ДГ „Щастливо детство“, Алфатар, ДГ „Щастливо детство“, Ситово, ДГ „Мир“, Искра.

Следователно все повече институции работят по приобщаващото образование и предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие. А тези институции без деца и ученици със СОП имат ангажименти към разнообразните форми на обща подкрепа за личностно развитие. Необходимо е да се развива капацитета на всички институции, тъй като приобщаващото образование е интегрална част от модерното образование като цялост.

Съществена роля за възможността на училището да се справя с предоставянето на подкрепа на учениците със СОП има не само броят им, но и **концентрацията**.

Таблица 5

	община	населено място	училище	общ бр. ученици за 2024/25	Брой със СОП	% от общия брой
1	Тутракан	Варненци	СПИ „Христо Ботев“	29	6	20,7
2	Дулово	Правда	ОУ "Св.св. Кирил и Методий"	98	16	16,3
3	Алфатар	Алфатар	ОУ "Христо Ботев"	98	15	15,3
4	Силистра	Калипетрово	ОУ "Св.св. Кирил и Методий"	44	6	13,6
5	Кайнарджа	Средище	ОУ "Цанко Церковски"	126	15	11,9
6	Дулово	Чернолик	ОУ "Д-р Петър Берон"	71	8	11,3

*Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
област Силистра (2025 – 2026)*

7	Силистра	Проф. Иширково	ОБУ "Св. Кл. Охридски"	147	16	10,9
8	Силистра	Силистра	ПЗГ "Добруджа"	104	10	9,6
9	Ситово	Искра	ОУ "Стефан Караджа"	126	12	9,5
10	Дулово	Паисиево	СУ "Христо Ботев"	191	18	9,4
11	Кайнарджа	Кайнарджа	ОУ "Черноризец Храбър"	101	9	8,9
12	Дулово	Яребица	ОУ „Васил Левски“	68	6	8,8
13	Силистра	Силистра	ОУ "Св. св. Кирил и Методий"	400	34	8,5
14	Главиница	Зафирово	ОБУ "Иван Вазов"	124	10	8,1
15	Ситово	Ситово	ОУ "Георги С. Раковски"	51	4	7,8
16	Силистра	Силистра	СПУ "Дръстър"	108	8	7,4
17	Ситово	Ситово	ПГСС	97	7	7,2
18	Тутракан	Тутракан	СУ "Йордан Йовков"	413	29	7,0
19	Силистра	Силистра	ПГПТ "Ев. Георгиев"	94	6	6,4
20	Дулово	Поройно	НУ "Светлина"	32	2	6,3
21	Главиница	Главиница	СУ "Васил Левски"	433	25	5,8
22	Силистра	Силистра	ПГС "Пеньо Пенев"	87	5	5,7
23	Дулово	Окорш	СУ "Йордан Йовков"	175	10	5,7
24	Силистра	Силистра	СУ "Н. Й. Вапцаров"	613	34	5,5
25	Силистра	Силистра	ОУ "Отец Паисий"	399	18	4,5
26	Дулово	Дулово	ОУ "Хр. Смирненски"	420	18	4,3
27	Тутракан	Тутракан	СУ "Христо Ботев"	537	20	3,7
28	Силистра	Силистра	ПГМТ "Вл. Комаров"	110	4	3,6
29	Силистра	Силистра	ОУ "Иван Вазов"	552	20	3,6
30	Дулово	Черник	ОУ "Св.св. Кирил и Методий"	116	4	3,4
31	Дулово	Секулово	ОУ "Св.св. Кирил и Методий"	87	3	3,4
32	Кайнарджа	Средище	ПГМСС "Н. Й. Вапцаров"	187	6	3,2
33	Дулово	Дулово	СУ "Васил Левски"	936	22	2,4
34	Тутракан	Нова Черна	ОУ "Св. Св. Кирил и Методий"	60	1	1,7
35	Силистра	Силистра	ПГСУАУ "Ат. Буров"	369	6	1,6
36	Кайнарджа	Голеш	ОУ "Васил Априлов"	179	1	0,6

Училищата с най- голяма концентрация на ученици със СОП са малки по брой ученици и следователно с малки бюджетни възможности за осигуряване на подкрепяща среда и разнообразни специалисти.

2.3.4. Брой деца със СОП, които са на ресурсно подпомагане в детските градини, към декември 2024 г., в низходящ ред по брой деца със СОП:

Таблица 6

№	община	населено място	ДГ	общ бр. деца за 2024/25	Брой със СОП
1	Силистра	Силистра	ДГ "Иглика"	216	34
2	Дулово	Дулово	ДГ "Мир"	273	23
3	Главиница	Главиница	ДГ "Св. Св. Кирил и Методий"	228	21
4	Силистра	Силистра	ДГ "Роза"	257	16
5	Силистра	Айдемир	ДГ "Мир"	93	16
6	Силистра	Силистра	ДГ "Ян Бибиян"	121	14

Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
област Силистра (2025 – 2026)

7	Силистра	Силистра	ДГ "Нарцис"	141	12
8	Силистра	Силистра	ДГ "Радост"	120	12
9	Силистра	Силистра	ДГ "Добруджа"	135	11
10	Дулово	Дулово	ДГ "Щастливо детство"	153	9
11	Дулово	Межден	ДГ "Пролет"	111	9
12	Силистра	Йорданово	ДГ "Радост"	34	7
13	Дулово	Чернолик	ДГ "Здравец"	151	6
14	Тутракан	Тутракан	ДГ "Полет"	153	6
15	Дулово	Окорш	ДГ "Първи юни"	59	5
16	Кайнарджа	Кайнарджа	ДГ "Еделвайс"	137	5
17	Тутракан	Тутракан	ДГ "Славянка"	125	5
18	Тутракан	Тутракан	ДГ "Патиланчо"	109	5
19	Силистра	Иширково	ДГ "Детелина"	32	4
					220

Както за училищата, така и за ДГ важи наблюдението, че низходящото ранжиране по процент спрямо общия брой, т.е по **концентрация**, показва различно подреждане:

Таблица 7

№	община	населено място	ДГ	общ бр. деца за 2024/25	бр. деца със СОП	% от общия брой
1	Силистра	Йорданово	ДГ "Радост"	34	7	20,6
2	Силистра	Айдемир	ДГ "Мир"	93	16	17,2
3	Силистра	Силистра	ДГ "Иглика"	216	34	15,7
4	Силистра	Иширково	ДГ "Детелина"	32	4	12,5
5	Силистра	Силистра	ДГ "Ян Бибиян"	121	14	11,6
6	Силистра	Силистра	ДГ "Радост"	120	12	10,0
7	Главиница	Главиница	ДГ "Св. Св. Кирил и Методий"	228	21	9,2
8	Силистра	Силистра	ДГ "Нарцис"	141	12	8,5
9	Дулово	Окорш	ДГ "Първи юни"	59	5	8,5
10	Дулово	Дулово	ДГ "Мир"	273	23	8,4
11	Силистра	Силистра	ДГ "Добруджа"	135	11	8,1
12	Дулово	Межден	ДГ "Пролет"	111	9	8,1
13	Силистра	Силистра	ДГ "Роза"	257	16	6,2
14	Дулово	Дулово	ДГ "Щастливо детство"	153	9	5,9
15	Тутракан	Тутракан	ДГ "Патиланчо"	109	5	4,6
16	Тутракан	Тутракан	ДГ "Славянка"	125	5	4,0
17	Дулово	Чернолик	ДГ "Здравец"	151	6	4,0
18	Тутракан	Тутракан	ДГ "Полет"	153	6	3,9
19	Кайнарджа	Кайнарджа	ДГ "Еделвайс"	137	5	3,6
					220	

2.3.5. Институциите, които към XII. 2024 г. самостоятелно организират ресурсното подпомагане на децата/учениците със СОП са 23 училища и 8 ДГ:

Таблица 8

	община	населено място	училище	общ бр. ученици за 2024/ 25	бр. СОП- без ЦСОП	% от общия брой
1	Силистра	Силистра	СУ "Н. Й. Вапцаров"	613	34	5,5
2	Силистра	Силистра	ОУ "Св. св. Кирил и Методий"	400	34	8,5
3	Тутракан	Тутракан	СУ "Йордан Йовков"	413	29	7,0
4	Главиница	Главиница	СУ "Васил Левски"	433	25	5,8
5	Дулово	Дулово	СУ "Васил Левски"	936	22	2,4
6	Силистра	Силистра	ОУ "Иван Вазов"	552	20	3,6
7	Тутракан	Тутракан	СУ "Христо Ботев"	537	20	3,7
8	Силистра	Силистра	ОУ "Отец Паисий"	399	18	4,5
9	Дулово	Паисиево	СУ "Христо Ботев"	191	18	9,4
10	Дулово	Дулово	ОУ "Хр. Смирненски"	420	18	4,3
11	Дулово	Правда	ОУ "Св.св. Кирил и Методий"	98	16	16,3
12	Алфатар	Алфатар	ОУ "Христо Ботев"	98	15	15,3
13	Кайнарджа	Средище	ОУ "Цанко Церковски"	126	15	11,9
14	Главиница	Зафирово	ОБУ "Иван Вазов"	124	10	8,1
15	Силистра	Силистра	ПЗГ "Добруджа"	104	10	9,6
16	Кайнарджа	Кайнарджа	ОУ "Черноризец Храбър"	101	9	8,9
17	Силистра	Силистра	СПУ "Дръстър"	108	8	7,4
18	Ситово	Ситово	ПГСС	97	7	7,2
19	Силистра	Силистра	ПГСУАУ "Ат. Буров"	369	6	1,6
20	Кайнарджа	Средище	ПГМСС "Н. Й. Вапцаров"	187	6	3,2
21	Силистра	Силистра	ПГПТ "Ев. Георгиев"	94	6	6,4
22	Силистра	Калипетрово	ОУ "Св.св. Кирил и Методий"	44	6	13,6
23	Силистра	Силистра	ПГМТ "Вл. Комаров"	110	4	3,6
			ОБЩО:	6554	356	

Детските градини по- предпазливо се възползват от възможността за самостоятелно осигуряване на ресурсното подпомагане, като преобладават тези в община Силистра.

Таблица 9

№	община	населено място	ДГ	общ бр. деца за 2024/25	бр.- СОП	%
1	Силистра	Силистра	ДГ "Роза"	257	16	6,2
2	Главиница	Главиница	ДГ "Св. Св. Кирил и Методий"	228	21	9,2
3	Силистра	Силистра	ДГ "Иглика"	216	34	15,7
4	Силистра	Силистра	ДГ "Нарцис"	141	12	8,5
5	Силистра	Силистра	ДГ "Добруджа"	135	11	8,1
6	Силистра	Силистра	ДГ "Ян Бибиан"	121	14	11,6
7	Силистра	Силистра	ДГ "Радост"	120	12	10,0
8	Силистра	Айдемир	ДГ "Мир"	93	16	17,2
ОБЩО:				1311	136	

В посочените в Таблица 8 и 9 общо **31 институции** са съсредоточени **75, 22 %** от общия брой деца и ученици със СОП (492 от общо 654).

За училищата този дял е много по- висок – **82 %** (356 от 434).

За детските градини нарасна от **45, 7 %** в началото на периода до **61, 8 %** (136 от 220).

От гледна точка на нормативно установените възможности за формиране на групи и педагогически норми, образователните институции с брой ученици със СОП пет и под пет в по-малка степен могат да осигуряват самостоятелно допълнителна подкрепа за личностно развитие. Това са **5 ДГ** (Таблица 6) и **8 училища** (Таблица 4).

В училищата до голяма степен този процес на отделяне от РЦПППО е достигнал до предела си. По преценка на РУО потенциал за самостоятелно организиране на ДПЛР имат още 6 институции (4 ДГ и 2 училища). Останалите институции ще се нуждаят от осигуряване на специалисти от РЦПППО.

2.3.7. Брой деца със СОП в предучилищното образование в ДГ в началото на учеб. 2024/25 г. - Тези данни показват какъв брой деца в следващи две години от периода на стратегията ще преминат в първи клас. На ниво община и образователни институции следва конкретно да се проследи вида дефицит/диагноза на тези деца и ученици, за да се работи по готовността на училищата да посрещнат тези нужди.

Таблица 10

община	I група	II група	III група (ПГ – 5 г.)	IV група (ПГ – 6 г.)
Главиница	6	4	3	4
Дулово	3	10	19	18
Кайнарджа	1		3	4
Силистра	15	35	41	43
Ситово	0	0	0	0
Тутракан	2	6	4	4
ОБЩО:	27	55	70	73

2.3.8. Брой ученици със СОП в начален и прогимназиален етап към 12. 2024 г.:

Тези данни показват какъв брой ученици със СОП в следващите две години ще направят прехода от начално към прогимназиално образование и към гимназиално образование. Във втория случай това в повечето случаи е съпроводено с промяна на училището, а в някои случаи и с промяна населеното място за обучение. Пътуването на ученици със СОП е предизвикателство, което стои пред общините.

Таблица 11

община	I клас	II клас	III клас	IV клас	V клас	VI клас	VII клас
Алфатар	0	0	2	3	1	5	4
Главиница	0	3	1	4	4	4	1
Дулово	17	23	20	16	10	9	3
Кайнарджа	0	0	0	0	3	0	1
Силистра	6	5	16	15	10	14	7
Ситово	2	1	4	3	2	2	2
Тутракан	7	3	3	7	7	7	10
ОБЩО:	32	35	46	48	37	41	28

2.3.9. Брой ученици със СОП в гимназиален етап към декември 2024 г.:

Таблица 12

	VIII клас	IX клас	X клас	XI клас	XII клас
Алфатар	0	0	0	0	0
Главиница	3	2	1	3	1
Дулово	2	4	1	0	0
Кайнарджа	0	1	1	3	1
Силистра	6	8	10	5	4
Ситово	0	1	1	0	0
Тутракан	4	7	2	2	0
ОБЩО:	15	23	16	13	6

Намаляването на броя на децата със СОП от детските градини до средните училища само частично може да се обясни с много тежки диагнози и отпадане от образованието или с краткосрочни подкрепи, за които е изтекъл срокът. По-малкият брой ученици в гимназиален етап спрямо прогимназиалния показва ясно проблем с обезпечаване на образованието на учениците със СОП след основно образование и след навършване на 16 години и причините следва да се търсят конкретно по общини.

ИЗВОД: Броят на децата и учениците със СОП в областта трайно се установява в едни и същи граници, около 650 деца и ученици. Това следва да се има предвид от институциите при създаване на организационен и кадрови капацитет.

Групата деца и ученици със СОП, е разнообразна по своя състав и особености в отделните училища, детски градини и по общини и имат различни потребности в хода на обучението си и при прехода между етапи на обучение. Това изисква конкретен подход при планиране на необходимите ресурси и нагласяне на институционалните практики към индивидуализирана грижа, както и гъвкави решения на място и в сътрудничество с другите институции.

2.4. Обезпеченост на приобщаващото образование със специалисти към началото на четвъртата стратегия за подкрепа за личностно развитие (декември 2024 г.):

2.4.1. Обезпеченост с педагогически специалисти:

Към декември 2024 г. **педагогически съветници** са назначени в **14** институции:

1. СУ „Васил Левски“, Главиница
2. СУ „Васил Левски“, Дулово
3. ОУ „Христо Смирненски“, Дулово
4. ПГМСС „Н. Й. Вапцаров“, Средище – ½ щат
5. СУ „Н. Й. Вапцаров“, Силистра
6. ПМГ „Св. Климент Охридски“, Силистра
7. ПГСУАУ „Атанас Буров“, Силистра – ½ щат
8. ОУ „Отец Паисий“, Силистра – ½ щат
9. ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, Силистра

10. ОУ „Иван Вазов“, Силистра
11. ПГСС, Ситово – ½ щат
12. СУ „Йордан Йовков“, Тутракан
13. СУ „Христо Ботев“, Тутракан
14. СПИ „Христо Ботев“, Варненци

В **18** институции са назначени **20 психолози** - 9 училища и 8 ДГ:

1. ОУ „Христо Ботев“, Алфатар
2. СУ „Васил Левски“, Дулово
3. СУ „Никола Й. Вапцаров“, Силистра
4. ОУ „Отец Паисий“, Силистра
5. ОУ „Иван Вазов“, Силистра
6. ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, Силистра
7. ПГМТ „Владимир Комаров“, Силистра
8. ПГСУАУ „Ат. Буров“, Силистра – ½ щат, заема се от лицето, заемащо ½ щат педаг. Съветник
9. ПЗГ „Добруджа“, Силистра
10. СУ „Христо Ботев“, Тутракан
11. ДГ „Св. Св. Кирил и Методий“, Главиница
12. ДГ „Радост“, Силистра
13. ДГ „Нарцис“, Силистра- 2 щата
14. ДГ „Иглика“, Силистра- 2 щата
15. ДГ „Добруджа“, Силистра
16. ДГ „Ян Бибиян“, Силистра
17. ДГ „Мир“, Айдемир
18. ДГ „Роза“, Силистра

Някои институции имат и от двата вида специалисти.

Общо образователните институции, които имат или педагогически съветник или психолог са **25** (8 ДГ и 17 училища) и представляват **41, 5 %** от училищата (41) и **34, 78 %** от ДГ (23).

Обезпечаването с други педагогически **специалисти в институциите** към декември 2024 г. е както следва:

Таблица 13

	в училища	в детски градини	в ЦСОП	в РЦПППО	ОБЩО:
ресурсни учители	28	8	0	16	52
логопеди	9	9	1	2	21
рехабилитатори на слуха и говора	0	0	0	0	0
рехабилитатор	0	0	1	1	2
	37	17	2	19	75

2.4.2. Обезпечаване с непедагогически специалисти:

Помощниците на учителя в ДГ за учебната 2024/25 г.:

- ДГ „Мир“, Дулово (по проект „Силен старт“- 0,5 щат);
- ДГ „Радост“, Йорданово (по проект „Силен старт“- 0,5 щат);
- ДГ „Нарцис“, Силистра (по проект „Силен старт“- 3 х 0,5 щат);
- ДГ „Роза“, Силистра (по проект „Силен старт“- 0,5 щат);
- ДГ „Ян Бибиян“, Силистра (по проект „Силен старт“- 2 х 0,5 щат);
- ДГ „Радост“, Силистра (по проект „Силен старт“- 2 х 0,5 щат);
- ДГ „Мир“, Айдемир (по проект „Силен старт“- 0,5 щат);
- ДГ „Добруджа“, Силистра (по проект „Силен старт“- 2 х 0,5 щат);
- ДГ „Иглика“, Силистра (по проект „Силен старт“- 3 х 0,5 щат);
- ДГ „Славянка“, Тутракан (по проект „Силен старт“- 0,5 щат);
- ДГ „Полет“, Тутракан (по проект „Силен старт“- 0,5 щат);

Помощници на учителя в училища за учебната 2024/25 г.:

- ОУ „Хр. Ботев“, Алфатар (по проект „Успех за теб“ – пълен щат);
- СУ „Й. Йовков“, Тутракан (по проект „Успех за теб“ – пълен щат);
- СУ „Хр. Ботев“, Паисиево (по проект „Успех за теб“- пълен щат);
- СУ „Хр. Ботев“, Тутракан (по проект „Успех за теб“- пълен щат);
- СУ „Й. Йовков“, Окорш (по проект „Успех за теб“- 2- ма на по 0, 5 щат);
- ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, Силистра (по проект „Успех за теб“- пълен щат);
- СУ „Н. Й. Вапцаров“, Силистра (по проект „Успех за теб“- 2 –ма на по 0, 5 щат);
- ОУ „Отец Паисий“, Силистра (по бюджет 1,5 щат);
- ОУ „Стефан Караджа“, Цар Самуил (по бюджет 0,5 щат);
- СУ „Васил Левски“, Главиница (по бюджет 2 щата);

С посредничеството на ТД „Бюро по труда“ – Силистра, през 2023 г. по проект „Обучения и заетост“, финансиран по ОП „Развитие на човешките ресурси“ в 4 детски градини и 2 училища от община Силистра са назначени **9 помощници на учителя**, които подпомагат дейността на учителите при обучението, възпитанието и социализацията на деца със затруднения в обучението или самообслужването, както и при деца със специални образователни потребности.

Съществена подкрепа за дейности с деца и ученици от уязвими групи оказват **образователните медиатори и социалните работници**.

Таблица 14

Назначени образователни медиатори и социални работници	2024/25 г.
Бр. медиатори/соц. работници в училищата по проект „Успех за теб“	18
Бр. медиатори/ соц. работници в училищата по средствата за уязвими групи	27
Бр. медиатори/соц. работници в ДГ, за които се възстановяват средства по проект „Силен старт“	5
Бр. медиатори/соц. работници в ДГ по средствата за уязвими групи	7
ОБЩО	57

В допълнение към назначенията в образователните институции, 2 образователни медиатори са назначени към Община Силистра, които изпълняват конкретни ангажименти при изпълнението на проект „Подкрепа за приобщаваща образователна среда“, финансиран по Национална програма за десегрегация на образователната система.

ИЗВОД: При старта на петата областна стратегия за личностно развитие значително се е подобрило обезпечаването на приобщаващото образование със специалисти, както педагогически, така и непедagogически специалисти. Това развитие е и финансово подпомогнато с финансиране по проекти на МОН по ОП НОИР и национални програми. Това е много добра основа за подобряване на грижата за индивидуалните потребности на децата и учениците. Водещ акцент следва да бъде пълноценното използване на тези специалисти и продължаваща квалификация, за да изявят капацитета си и да оказват подкрепа на разнообразните индивидуални потребности на учениците.

2.5. Материалните условия в институциите за обучението на деца и ученици със СОП:

Достъпната физическа среда включва осигуряване на подходящи условия, използване и прилагане на иновативни подходи и съвременни технологии за архитектурна и физическа достъпност, които в най-голяма степен да отговорят на потребностите на децата и учениците (чл. 103 на *Наредба за приобщаващото образование*). Съгласно чл. 104, ал. 1 от *Наредба за приобщаващото образование* достъпна архитектурна среда се осигурява най-малко чрез: 1. входни и комуникационни пространства; 2. помещения и пространства за общо ползване; 3. санитарно-хигиенни и спомагателни помещения.

Чл. 104, ал. 2 и 3 от *Наредба за приобщаващото образование* определя достъпната архитектурна среда в институциите в системата на предучилищното и училищното образование се осигурява чрез съобразяване на елементите на сградите и съоръженията със специфичните изисквания за различните видове увреждания. Общодостъпните помещения в сградите следва да се свързват чрез достъпен маршрут.

Подобрение на материалната среда в периода на четвъртата областна стратегия за ПЛР е отбелязано в следните аспекти:

- ✓ в ЦСОП е изграден външен асансьор, рампа, фойе, по НП «*Адаптирана архитектурна среда*» - ремонт на санитарни възли, детска площадка с ударопоглътяща настилка, пясъчник и съоръжения – беседка, пързалка, люлка, дидактични игри на открито, зелена площ;
- ✓ проект през 2023 г. в РЦПППО, Силистра на стойност 22 089 лв. по НП "Предоставяне на съвременни условия за учениците за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в институции в системата на предучилищното и училищното образование", модул 2 „Осигуряване на съвременна специализирана среда в специализирани обслужващи звена“;
- ✓ Асансьори има в ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ и ОУ „О. Паисий“, Силистра, подеumni платформи – в 2 сгради (в учебните корпуси на ПГС „Пеньо Пенев“, гр. Силистра, ПГМТ „Владимир Комаров“, Силистра);
- ✓ Закупено техническо средство за преодоляване на стълби и неравности в ОУ „Ч. Храбър“, Кайнарджа – мобилен робот - 7 200,00 лв.;
- ✓ Подобряване на достъпността чрез наличието на асансьор в новата сграда на ДГ „Еделвайс“,

Голеш, която е изцяло пригодена и достъпна за деца и лица с увреждания, както и чрез други съвременни системи и съоръжения;

✓ ДГ „Патиланчо“, Тутракан има външна подвижна рампа/ асансьор. За придвижване във вътрешността на сградата разполага с мобилен гъсеничен подежник за изкачване по стълби;

✓ Подобряване на МТБ на кабинетите за ресурсно подпомагане в училищата и ДГ и обогатяване на дидактичните материали, вкл. и чрез проекти - по проект на МОН „Подкрепа за приобщаващото образование“, Дейност 4 „Закупуване на оборудване“ през 2023 г. 8 училища и 6 ДГ са оборудвали кабинети за допълнителна подкрепа, за психологическа, логопедична подкрепа и ресурсен кабинет, 1 училище е оборудвано с кабинет за работа по метода „Монтесори“, 1 училище - с кабинет за сензорна интеграция и 1 училище за кабинет за рехабилитация и кинезитерапия.

✓ Осигуряване на техника за работа с невербални деца и ученици и деца с множество увреждания;

✓ Община Силистра - В СУ „Н. Й. Вапцаров“, ОУ „Ив. Вазов“, ОУ „О. Паисий“, СпУ „Дръстър“, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ има оборудвани по 2 кабинета. В ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, Калипетрово, ПГСУАУ „Ат. Буров“, ППТТ „Ев. Георгиев“, ПЗГ „Добруджа“, ДГ „Радост“, ДГ „Ян Бибиян“, ДГ „Роза“, ДГ „Добруджа“, ДГ „Нарцис“ и ДГ „Иглика“ има изградени ресурсни кабинети, оборудвани с компютри, лаптопи, принтери, бели дъски, дидактически материали и игри. В ОУ „Ив. Вазов“ има оборудвани 3 кабинета за ресурсно подпомагане, в един от които има монтирани велоергонометър и лежанка. И в трите кабинета има обособени кътове с дидактически игри, мека мебел, музикални инструменти, голямо и малко сметало и „Горска пътечка“. В ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ има сензорен кабинет за допълнителна подкрепа, в който работят двама ресурсни учители, психолог и логопед.

✓ В ДГ „Иглика“, Силистра е оборудвана и функционира сензорна стая за деца със специални образователни потребности и за деца с емоционални и поведенчески проблеми, моторика, логическото мислене, онагледяване, сензорни игри и други, които всяка година се допълват и обновяват.

✓ ДГ „Нарцис“, ДГ „Добруджа“, ДГ „Иглика“, ДГ „Ян Бибиян“ и ДГ „Радост“, Силистра са със самостоятелни логопедични кабинети.

ИЗВОД: Има развитие в този аспект на грижата за децата и учениците със СОП и с изявени дарби. Подобренията са по-чести и разнообразни и при по-голям брой институции. Финансови механизми в делегирания бюджет (целеви средства със задължителен процент за изразходване за подобряване на средата) дават възможност за подобряване на МТБ, но не и за значимо преоборудване и преустройство на средата. Необходими са концентрирани целеви средства и планирани действия за привеждането на материалните условия в съответствие с нормативните изисквания. И в следващия стратегически период значително подобрене на материалната база в повече образователни институции ще е възможно предимно с проектно финансиране.

2.6. Кариерното ориентиране на учениците:

Център за кариерно ориентиране (ЦКО) – Силистра е основан по проекта на МОН BG051PO001-4.3.02 „Система за кариерно ориентиране в училищното образование“ и функционира по проект на МОН BG05M2OP001-2.01 – 0001 „Система за кариерно ориентиране

в училищното образование” с финансовата подкрепа на ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове. Проектът приключи на 31.12. 2017 г.

От 01.01.18 г. ЦКО функционира като дейност към НАО „Галилео Галилей” (ЦПЛР в община Силистра). Назначени са 3 -ма кариерни консултанти, които продължават дейността си и през настоящия период.

В предходния стратегически период (2023 – 2024 г.) Център за кариерно ориентиране оказва обща подкрепа за личностно развитие на над 3 800 ученици от област Силистра, като 250 от тях в проект на МОН „Успех за теб“. ЦКО разви значими по обхват, разнообразни, атрактивни, много добре организирани и с висок обществен отзвук дейности и кампании на областно равнище:

- ✓ “Месец на професиите” 3 - през погледа на малкия изследовател за ученици от 1 - 4 клас
- ✓ Света на професиите на гости на Моето лято без риск - съвместна дейност с Превантивно информационен център;
- ✓ Създаване на информативен справочник “Компас - развивам моите интереси, способности и таланти”
- ✓ „Панорама на образованието“, съвместно с Община Силистра, отдел „Образование, култура и спорт“ и местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни.

ИЗВОД: Центърът за кариерно ориентиране към НАО „Г. Галилей“, Силистра се утвърди като разпознаваема институция, желан и уважаван партньор, лидер в регионалните дейности по кариерно ориентиране. Създаденият капацитет по проекти се развива и използва ефективно. Екипът на ЦКО показва креативност, инициативност, способност да съобразява дейностите си с различните възрасти и потребности на учениците. Важно е кариерното ориентиране и консултиране да се вижда като част от цялостната подкрепа за личността, а не само в контекста на приема след основно образование.

2.7. Работа с деца и ученици с изявени дарби: Тази форма на обща подкрепа е най- добре развита от институциите и подкрепяна финансово през различни инструменти:

2.7.1. Финансиране от бюджет на занимания по интереси по Наредба за приобщаващо образование:

Ежегодно броят на обхванатите в занимания интереси на ученици е между **3500 и 3700**. Основни параметри на обезпечаването в училищата на занимания по интереси по *Наредба за приобщаващото образование* са:

- училищата изготвят програма за занимания по интереси за съответната учебна година;
- всяко училище осигурява участие в занимания по интереси на минимум 20 % от учениците в училището (в дневна форма на обучение);
- минимум 40 % от заниманията по интереси трябва да са по тематични направления „Дигитална креативност“, „Природни науки“, „Математика“ и „Технологии“;
- други направления - „Изкуства и култура“, „Гражданско образование“, „Екологично образование и здравословен начин на живот“, „Спорт“ и др.;

- минимум 5 % от заниманията по интереси трябва да бъдат организирани от външни за училището физически или юридически лица;
- заниманията по интереси се организират със седмичен брой часове и/или на модулен принцип, който включва средно не по-малко от 2 часа седмично по броя на учебните седмици;
- училището съвместно с родителите и/или с външни юридически лица организира най-малко 2 пъти годишно публични изяви на учениците, участници в групите за занимания по интереси, които включват концерти, тържества, състезания, изложби, дебати, конкурси и други, за популяризиране на индивидуалните и/или груповите постижения, способностите на учениците и творческите резултати;
- общината осъществява обща програма за стимулиране на дейности и изяви на учениците, свързани със заниманията по интереси;
- родители на ученици, чийто професионален опит е свързан със съответното тематично направление на заниманията по интереси, могат да провеждат занимания по интереси до 3 часа годишно във или извън училището;

2.7.2. Национални програми (НП) за образованието, одобряване с ПМС:

НП „Ученически олимпиади и състезания“, модул „Осигуряване на обучение на талантливи ученици за участие в ученически олимпиади“ – Ежегодно броят на включените в обучение по програмата ученици за подготовка за олимпиади е **между 150 – 160**.

НП „Заедно в изкуството и спорта“ – за 3 поредни учебни години (2022/23, 2023/24 и 2024/25 г.) нараства интересът към програмата и броят на включените училища достига до **29** за последната учебна година, което се равнява на **70, 7 %** от училищата. Броят на включените ученици за учебната 2024/25 г. е **711** в модул „Изкуства“ и **571** в модул „Спорт“.

2.7.3. Проекти на МОН по ОП НОИР:

Занимания по интереси се обезпечават и по следните проекти на МОН по ОП НОИР, координирани на регионално ниво от РУО: BG05SFPR001-1.001-0001 „Успех за теб“ (Дейност 5) и „Силен старт“ (дейност 4 – поддейност 4.2.) по програма „Образование“- 2021-2027, финансирани от ЕС.

2.7.4. Общински програми, читалищни дейности:

За стимулиране на талантливите и надарени общините разработват Програма на мерките за закрила на деца с изявени дарби, организират общински празници и конкурси за деца и ученици. Дейности с талантливите деца и ученици се провеждат и от читалищата.

2.7.5. Олимпиади, конкурси и състезания и за ученици организирани от РУО:

Тази форма на изява на талантите е традиционна за системата на средното образование и е свързана с национални програми, които осигуряват подготовката и с общински програми, които стимулират учениците със стипендии за постигнати успехи.

Олимпиадите дават възможности за изяви, както по учебни предмети, така и по

междупредметни области като гражданско образование или мултидисциплинарното състезанието „Знам и мога“ за начален етап. Участието на учениците в масовите училищни кръгове е в порядъка на **2176** през учебната 2022/23 г. и **2273** през учебната 2023/24 г. В областните кръгове явилите се са съответно 595 и 592 – ма участници.

В допълнение към националните дейности, РУО – Силистра поддържа устойчиво различни традиционни регионални конкурси, които дават разнообразни възможности на учениците за изява на учениците - **1280** участници общо за две учебни години (2022/23 и 2023/24 г.).

2.7.6. Институции в системата на предучилищното и училищно образование, които осигуряват работата с таланти и даровити деца в свободното им от учебни занятия време в областта на науката, изкуството и спорта:

Таблица 15

ЦПР	Брой ученици през учеб. 2024/25
Обединен детски комплекс	1339
НАО „Г. Галилей“	213
ОБЩО:	1523

Тези институции по ЗПУО са само в гр. Силистра.

В община Тутракан функционира Общински център за извънучилищни дейности, който се занимава с осмисляне на свободното време на децата, учениците и младежите, като предлага разнообразни форми за развитие на техните интереси и способности.

ИЗВОД: Дейностите на институциите, ориентирани към дарбите и интересите на децата и учениците в свободното им време са разнообразни и имат дълги общински и регионални традиции. Учениците могат да избират, както между форми в училищата, така и предлагани от други организации и институции и по проекти. *Законът за предучилищното и училищно образование* дава възможности за индивидуална подкрепа на дарбите на децата и учениците и чрез гъвкави форми на обучение във формалното образование и в свободното време. Заниманията по интереси са осигурени нормативно и финансово и това задава стабилна рамка за училищата и общините да развиват креативни идеи.

2.8. Напускане на образователната система:

В петия стратегически период (2025 – 2026) институциите ще продължават да осъществяват дейности в рамките на *Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст* по ПМС № 100 ОТ 8 ЮНИ 2018 Г., който се превърна в устойчива платформа за взаимодействие на институциите.

ПМС № 100 предвижда и постоянни задачи на училищата и детските градини като целогодишен, а не кампаниен ангажимент и с акцент върху бърза реакция спрямо безпричинните отсъствия и обучителни затруднения и предотвратяване на отпадането.

Информационната система за реализация на механизма (ИСРМ) вече е развита и с усъвършенствани функционалности, заредена е с много информация, съчетана от различни източници и постоянно се актуализират данните за децата и учениците от екипите за обхват.

Изградени са **33 екипи за обхват**. В тях са включени представители на общините, РУО,

училищата и детските градини, МВР, дирекция „Социално подпомагане“. На този етап вече в значителна степен екипите са се сработили в действено партньорство и все по- пълно и експедитивно използват възможностите на ИСРМ и сферите на компетентност на различните институции.

В платформата ИСРМ, към 30. 12. 24 г. децата и учениците със статус „за обхват“ са **3925**.

Това са родените в периода 30.12.2008 г. (16 год.) и 31.12.2019 г. (5 год.), които според адресната си регистрация трябва да са обхванати за учебната 2024/25 г. в образователната система в областта, но не са.

Категорията „за обхват“ вкл. учениците, които са под 16 години от категориите „никога незаписвани“, „за проверка“, „отпаднали ПРЕДИ 2024/25“ и „отпаднали ПРЕЗ 2024/25 г.“ и други. Тези категории са с различни проблеми и за тях са подходящи различни мерки и подходи на екипите.

Таблица 16

№	първоначален статус	30.12.24 г
1	за обхват	3925
2	за обхват 4 години	407
3	за обхват 5 - 7 години	1244 - 31, 6 % от т. 1
4	за обхват - VIII клас	0
5	не е зададен	0
6	учащ	9845
7	отпаднал през учебната година	34
8	никога незаписван	3422
9	в риск	0
10	в чужбина	2850
11	за проверка	54
12	завършил	0
13	отпаднал ПРЕДИ настоящата учебна година (с натрупване, без филтър за възраст)	1226
14	учащ в чужбина	0

От посочените 3925 деца/ученици „за обхват“, актуален статус „в чужбина“ имат **3661**, което се равнява на **93, 2 %**.

Категорията „никога незаписвани“ е косвен показател за деца родени в чужбина, които никога не са постъпвали в българска образователна институция. От **3422** деца в тази категория, в чужбина са установени **2884** деца (84, 3 %). В задължителна за обучение възраст са **2922 = 85,6 %** (5-16 г.).

Категорията „Отпаднали ПРЕДИ 2024/25“ (**1226** лица) показва натрупване на отпадането през годините. Във възраст за задължително образование продължават да са **983** деца/ученици (80 %). От тях не се намират в страната **771** (78, 4 %), които са с актуален статус „в чужбина“.

Обект на работа на екипите са отпадналите ученици в предходни учебни години, които все още не са върнати в образователната система (имат актуален статус „отпаднал“), все още са в задължителна за обучение възраст и не са в чужбина (имат адресни статуси в областта и нямат актуален статус „в чужбина“) – **183** лица, към 30. 12. 24 г.

„Отпаднали ПРЕЗ 2024/25 г.“ са **34**. Тези данни са при незавършен първи срок. От тях, в

задължителна за обучение възраст са **20** ученици (**58,8 %**). От тях 6 са в чужбина, 3-ма са записани отново, а 11 продължават да са отпаднали.

ИЗВОД: Изграден е механизъм за междуинституционално взаимодействие, екипна работа и обмен на информация. Подобряването на действието на механизма на местно ниво е по посока на устойчив темп на намаляване броя на необхванатите деца и ученици и задържане в училище на вече обхванатите. Значими проблем продължава да бъде съпротивата на семействата на отпадналите деца. Въпреки множеството усилия и дейности, не винаги е възможно да се постигне успех поради отказ на самите родители и ученици да работят за своя интерес и по- добро бъдеще.

3. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА:

Ключовите предизвикателства в периода на петата Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в област Силистра (2025 – 2026 г.) са свързани не само с **поддържането на развитите вече практики** и възможности за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, но и преминаване към **иновации** в по- голям брой институции и задълбочаване на **индивидуализирането на грижата** за всяко дете и ученик.

3.1. На основата на задълбочено познаване на вариантите за действие в нормативната уредба, системно да се анализират и идентифицират във всяка община и образователна институция най-подходящите подходи и ресурси за най- добра грижа за потребностите на децата и учениците.

3.2. Бързо променящите се обществени и образователни реалности и постижения в медицината и технологиите изискват постоянна квалификация на специалистите за обучение на деца и ученици със СОП и обмен на идеи, опит и ресурси.

Изчерпва се ефективността на обучения и методическа подкрепа насочени към масова аудитория, с постоянна и еднотипна тематика. Нужно е формите на квалификация и методическо подпомагане да бъдат насочени към конкретните различаващи се потребности на специалистите в различните видове образователни институции и за нуждите на различни деца. Както се индивидуализира грижата за детето/ ученика, така следва да се индивидуализира и подготовката на педагогическите специалисти.

3.3. Ефективното и съчетано използване на всички финансови механизми, целеви средства и проектно финансиране за обезпечаване на съвременни материални условия за приобщаващото образование във всяка образователна институция.

3.4. Осъществяването на ценностите на приобщаващото образование изисква просветеност на родителската общност, чувствителност на обществото към проблемите на децата и учениците, разбиране за отговорностите на всички, толерантност и солидарност.

Съществено предизвикателство е използването по позитивен начин на свързаността на участниците в образователния процес в социалните мрежи и на разнообразието от медии за популяризиране на каузите на приобщаващото образование.

4. СТРАТЕГИЧЕСКА И ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ: Продължаващо осигуряване и надграждащо развиване на ключовите фактори и ресурси за устойчиво и индивидуализирано прилагане на общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие във всяка образователна институция, включително и чрез образователни иновации.

ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ:

Всяка от оперативните цели осигурява един от елементите за постигане на стратегическата цел – процес на учене и грижа в образователните институции, човешки ресурс, материална среда, взаимодействие, обществена подкрепа.

Оперативна цел 1: Осигуряване във всяка образователна институция на ефективен **процес и среда на учене**, които премахват в максимална степен пречките пред обучението на децата и учениците и създават възможности за развитие, социализиране и изява на децата и учениците.

Оперативна цел 2: Развитие на **компетентностите на педагогическите специалисти** за посрещане на разнообразието от индивидуални потребности от личностно развитие на всички деца и ученици и за прилагане на иновации.

Оперативна цел 3: Продължаващо развитие на съвременни **материални условия и достъпност на средата** в институциите в системата на предучилищното и училищното образование за оказване на подкрепа за личностно развитие.

Оперативна цел 4: Подобряване на **взаимодействието** между участниците в образователния процес - деца и ученици, педагогически специалисти и родители и между институциите за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика.

Оперативна цел 5: Повишаване на **обществената информираност и чувствителност** относно целите, принципите и възможностите на приобщаващото образование.

5. ОСНОВНИ МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Мерките не са изчерпателен списък и могат да бъдат допълвани в общинските стратегии, съобразно конкретните общински особености и потребности.

По оперативна цел 1: Осигуряване във всяка образователна институция на ефективен **процес и среда на учене**, които премахват в максимална степен пречките пред обучението на децата и учениците и създават възможности за развитие, социализирани и изява на децата и учениците.

1.1. Мярка 1 към ОЦ 1 – Навременно и задълбочено ИДЕНТИФИЦИРАНЕ на нуждата от подкрепа и оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците във всички етапи на образователния процес.

Примерни дейности:

1.1.1. Ранно оценяване (**скрининг**) в детските градини на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата от 3 до 3 години и 6 месеца (чл. 8 - 11 на *Наредба за приобщаващото образование*) и **оценка на риска** от обучителни затруднения на децата на 5 и 6 годишна възраст в рамките на установяването на готовността на детето за училище (чл. 10 от *Наредбата за приобщаващо образование*).

1.1.2. Прилагане в образователните институции на **инструментариум** по проекти на МОН:

- по проект BG05M2OP001-2.011-0001 „*Подкрепа за успех*“- за установяване на обучителни затруднения и нужда от допълнително обучение по учебни предмети и класове и за ученици в риск – продължава да се прилага по проект BG05SFPR001-1.001-0001 „*Успех за теб*“;

- по проект BG05M2OP001-3.018-0001 „*Подкрепа за приобщаващо образование*“: модел на функционална оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците със СОП и с хронични заболявания, във връзка с прилагането на Международната класификация за функционирането на човека, уврежданията и здравето на децата; инструмент за идентифициране на маркери на риск при децата и учениците; инструмент за откриване на дарбите и за определяне на възможности за стимулирането им - продължава да се прилага по проект BG05SFPR001-1.001-0001 „*Успех за теб*“ за училищното образование и „*Силен старт*“ за предучилищното образование,

1.2. Мярка 2 към ОЦ 1 – Прилагане на формите за ОБЩА ПОДКРЕПА за личностно развитие в образователните институции в разнообразието, пълнотата, взаимното допълване и гъвкавост, предвидени в нормативната уредба.

Общата подкрепа за личностно развитие (ОПЛР) в училищата и ДГ включва 14 аспекта:

1. екипна работа между учителите и други педагогически специалисти;
2. допълнително обучение по учебни предмети при условията на ЗПУО;

3. допълнителни модули за деца, които не владеят български език (само за ДГ);
4. допълнителни консултации по учебни предмети, извън редовните учебни часове;
5. консултации по учебни предмети;
6. кариерно ориентиране на учениците;
7. занимания по интереси;²
8. библиотечно-информационно обслужване;
9. грижа за здравето;
10. осигуряване на общежитие;
11. поощряване с морални и материални награди;
12. дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
13. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
14. логопедична работа;

<i>Примерни дейности:</i>

1.2.1. Дейности по обща подкрепа в детските градини, вкл. и допълнителни обучения по български език.

1.2.2. Дейности по обща подкрепа в училищата – допълнително консултиране по учебни предмети, библиотечно –информационно обслужване, поощряване с материални и морални награди, вкл. и на общинско и областно ниво³.

Принос по отношение на общата подкрепа – библиотечно обслужване могат да осигурят читалищата с участието си в програма „Българските библиотеки - съвременни центрове за четене и информираност” на Министерство на културата за обновяване на библиотечния фонд в читалищата.

1.2.3. Организиране на допълнителни обучения в училищата за компенсиране на обучителни дефицити по чл. 27 и 29 на *Наредба за приобщаващото образование*, вкл. и по БЕЛ като чужд за записани в образователните институции деца на бежанци и/или мигранти.

Допълнителни обучения могат да бъдат финансирани по бюджета на училищата чрез средствата за работа с уязвими групи, по проекти на училищата и на общините и по проект на МОН BG05SFPR001-1.001-0001 „Успех за теб“ по програма „Образование“ – 2021-2027, финансирана от ЕС.

1.2.4. Логопедична работа в училищата и детските градини като обща подкрепа.

1.2.5. Настаняване на общежитие – дейността се изпълнява от ООС „Младост“, Силистра и несамостоятелното общежитие в ПГМСС „Н. Й. Вапцаров“, Средище.

Съгласно чл. 42 от *Наредбата за приобщаващото образование* включва: настаняване на ученици, осигуряване на условия за организиране и провеждане на самоподготовка на учениците, провеждане на консултации по учебни предмети и индивидуална работа, организиране и провеждане на занимания по интереси, работа с родители.

² Представено е отделно като Мярка 4.

³ Другите видове обща подкрепа са представени като отделни примерни дейности.

1.2.6. Кариерно ориентиране и консултиране (обща подкрепа по чл. 15, т. 6 на *Наредба за приобщаващото образование*).

Дейността се извършва от кариерните консултанти в Център за кариерно ориентиране (ЦКО) към НАО „Галилео Галилей“, Силистра, вкл и по проект на МОН „Успех за теб“ (Дейност 5) по програма „Образование“ – 2021-2027, финансирана от ЕС.

Други дейности:

- ✓ представяне на учениците и родителите на утвърдения държавен план – прием в VIII клас за предстояща учебна година;
- ✓ дейности на приемащите след VIII клас училища и на общините за представяне на своите профили и специалности от професии;
- ✓ дейности в Часа на класа по проект на КНСБ „*Моето първо работно място*“ за ученици в XII клас;

1.2.7. Общо подкрепа - грижа за здравето - дейности в образователните институции, общините и инициативи и програми на РЗИ.

1.3. Мярка 3 към ОП 1 - Организиране на ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА за личностно развитие на децата и учениците.

<i>Примерни дейности:</i>

1.3.1. Създаване и функциониране на екипите за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) в образователните институции. Укрепване на капацитета им чрез методическа подкрепа от РУО и РЦПППН.

1.3.2. Допълнителна подкрепа за личностно развитие в детските градини, вкл. и с финансиране по проект на МОН „Силен старт“ по програма „Образование“ – 2021-2027, финансирана.

1.3.3. Допълнителна подкрепа за личностно развитие в училищата, вкл. и с финансиране по проект на МОН BG05SFPR001-1.001-0001 „Успех за теб“ по програма „Образование“ – 2021-2027, финансирана от ЕС.

1.3.4. Ефективно организиране на различни форми на обучение в училище за посрещане на индивидуалните потребности при всеки отделен случай.

1.3.5. Дейности на Регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование по предоставянето на ДПЛР.

1.3.6. Дейности на Центъра за специална образователна подкрепа по изнесено обучение на деца

и ученици, за които не е възможно обучението в образователните институции.

1.3.7. Организиране на необходимите разумни улеснения за участие на учениците със СОП в национални външни оценявания и държавни зрелостни изпити (по чл. 109 от Наредба за приобщаващото образование).

1.3.8. Общински дейности за грижа за деца и ученици с увреждания и със СОП - предоставяне на децата на услугата „Личен асистент“ и дейности в общинските социални услуги в общността.

1.4. Мярка 4 по ОЦ 1 - ПОДКРЕПА НА ДАРБИТЕ и талантите на децата и учениците.

<i>Примерни дейности:</i>

1.4.1. Организиране в училищата на занимания по интереси с финансиране от бюджета по чл. 21д и чл. 21е от Наредбата за приобщаващото образование.

1.4.2 Занимания по интереси и междуучилищни дейности по проект на МОН BG05SFPR001-1.001-0001 „Успех за теб“ по програма „Образование“ – 2021-2027, финансирана от ЕС.

1.4.3. Организиране на занимания по интереси по Национални програми на МОН.

1.4.4. Организиране на занимания по интереси в ОДК и НАО „Галилео Галилей“, Силистра.

1.4.5. Участие на учениците в олимпиади и състезания от календара на МОН.

1.4.6. Регионални състезания и конкурси за деца и ученици на РУО – Силистра.

1.4.7. Общински дейности за подкрепа за талантлив деца и ученици:

- ✓ общински програми за мерките за закрила на деца;
- ✓ дейности на спортни клубове и читалища за изява на талантите на децата и учениците;
- ✓ общински конкурси и състезания;

1.5. Мярка 5 към ОЦ 1 - Предотвратяване на НАПУСКАНЕТО НА УЧИЛИЩЕ и ефективно включване на отпаднали ученици в системата на предучилищното и училищното образование

<i>Примерни дейности:</i>

1.5.1. Дейностите на екипите за обхват по ПМС100/08. 06. 2018 г. Участие в операция „Достъп до образование за всяко дете“ по Програма „Образование“ 2021-2027 г. (при стартиране на операцията; бенефициент е РУО).

1.5.2. Събиране и анализ на информация от РУО – Силистра по аспекти имащи отношение

към отпадането на децата и учениците.

1.5.3. Контрол на РУО – Силистра по аспекти имащи отношение към обхвата и напускането на образователната система - присъствие на учениците в учебните занятия, отразяване на отсъствията в училищната документация и работа на училищата с учениците в риск; налагане на санкции; изразходване на средствата за работа с уязвими групи и др.;

1.5.4. Дейности на образователните медиатори и социални работници с родителите и средата на ученици застрашени от отпадане от образованието.

1.5.5. Дейности в сферата на етническата интеграция като фактор за подобряване на образователния обхват.

1.5.6. Дейности на общините.

- ✓ работа на общината и социалните служби с родителите и настойниците, които възпрепятстват децата редовно да посещават училище;
- ✓ налагане на санкции на родителите;
- ✓ мерки за подпомагане на семействата на децата и учениците в риск от отпадане или отпаднали от образованието;
- ✓ проекти и дейности за етническа интеграция и десегрегация;

По оперативна цел 2 – Развитие на компетентностите на педагогическите специалисти за посрещане на разнообразието от индивидуални потребности от личностно развитие на всички деца и ученици и за прилагане на иновации.

2.1 Мярка 1 по ОЦ 2 – Осигуряване на необходимите специалисти в образователните институции за предоставянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Примерни дейности:

2.1.1. Назначение в институциите в предучилищното и училищно образование на **педагогически съветници и психолози**, вкл. и по проекти на МОН по програма „Образование“ – 2021-2027, финансирана от ЕС (проект „Успех за теб“ и „Силен старт“).

2.1.2. Осигуряване в институциите на **необходимите специалисти** за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие.

2.1.3. Назначение и дейности на **помощници на учителя**

По чл. 112 от *Наредбата за приобщаващото образование* помощници на учителя се назначават в паралелки/групи с повече от 3 деца/ученици със СОП. Финансирането може да е от бюджета на училището, вкл. и от средствата за работа с уязвими групи, по проекти на общините, на МОН (проект „Успех за теб“ и „Силен старт“) или по програми на ТД „Бюро по труда“.

2.2. Мярка 2 към ОЦ 2 - Квалификацията и методическа подкрепа на педагогическите и непдагогическите специалисти за придобиване и усъвършенстване на компетентностите за идентифициране на потребностите и ефективно предоставяне на индивидуализирана обща и допълнителна подкрепа и за развитие на иновации.

Примерни дейности:

2.2.1. Квалификация и методическа подкрепа на педагогическите и непдагогически специалисти от училищата и детските градини по тематики от приобщаващото образование:

- ✓ организирани по проектите „Успех за теб“ и „Силен старт“ по програма „Образование“ – 2021-2027, финансирана от ЕС;
- ✓ организирани на областно ниво от РУО – Силистра;
- ✓ организирани на областно ниво от РЦПППО - въвеждащо и продължаващо обучение от помощник на учителя (чл. 145, ал. 4 и 5 на Наредба за приобщаващото образование) и по чл. 144 (1) на Наредбата;
- ✓ участие на представители от областта в организирани на национално ниво обучения;
- ✓ организиране на регионални форуми и участие в национални такива за споделяне на добри практики в сферата на приобщаващото образование;

2.2.2. Квалификация на специалистите, работещи в РЦПППО и ЦСОП.

По оперативна цел 3: Развитие на съвременни материални условия и достъпност на средата в институциите в системата на предучилищното и училищното образование за оказване на подкрепа за личностно развитие.

3.1. Мярка 1 по ОЦ 3 - Подобряване на достъпността на архитектурната среда в образователните институции.

Нормативно основание: чл. 104 от Наредба за приобщаващото образование:

ал. 1. Достъпна архитектурна среда се осигурява най-малко чрез: 1. входни и комуникационни пространства; 2. помещения и пространства за общо ползване; 3. санитарно-хигиенни и спомагателни помещения.

ал. 2. Достъпната архитектурна среда в институциите в системата на предучилищното и училищното образование се осигурява чрез съобразяване на елементите на сградите и съоръженията със специфичните изисквания за различните видове увреждания – придвижване на дълги разстояния, по наклонени повърхности, с технически помощни средства, с водач, качване и слизане по стълби, натискане на бутони и хващане, обсег на достъпност, височина на погледа, както и със средствата за сигнализация и информация.

ал. 3 Общодостъпните помещения в сградите се свързват чрез достъпен маршрут.

Примерни дейности:

3.1.1. Продължаване изграждането на съоръжения за достъпност на входовете на училищата и детските градини – рампи, асансьори и пр.

3.1.2. Продължаване изграждането на **адаптирани санитарни възли** в детските градини, училищата и ЦПЛР за децата със СОП.

3.1.3. Продължаване изграждането и адаптиране за деца с увреждания на **детски площадки** и съоръжения за игра в училищата и детските градини, вкл. и площадки по БДП.

3.2. Мярка 2 по ОЦ 3 - Подобряване на специализираната подкрепяща среда в образователните институции.

<i>Примерни дейности:</i>

3.2.1. Изграждане и поддържане на **кабинети за дейности за подкрепа за личностно развитие:**

- ✓ кабинетите за ресурсно подпомагане в училищата и детските градини;
- ✓ оборудване и ефективно използване на други специализирани кабинети в образователните институции;
- ✓ работни и игрови кътове за индивидуална работа;
- ✓ кътове за почивка в класната стая или в стаята на групата, където заниманията и почивките се осигуряват с подкрепата на ресурсен учител или на помощник на учителя в помощ на децата и учениците със сензорно-интегративна дисфункция, комуникативни нарушения, разстройство от аутистичния спектър или други състояния, изискващи такава организация на пространството в класната стая в училището или в стаята на групата в ДГ;

3.2.2. Обогаляване на кабинетите и кътовете с **дидактичните материали и техника**, вкл. и за работа с невербални деца и ученици и деца с множество увреждания.

3.2.3 Подобряване на материално – техническата база в **РЦПППО и ЦСОП**.

3.3. Мярка 3 към ОЦ 3 - Подобряване на условията в образователните институции за работа с децата и учениците с изявени дарби и за обща подкрепа за личностно развитие.

- ✓ Подобряване на материалните условия за работа с талантиви деца в сградата на Младежки дом, гр. Силистра чрез финансиране на ремонти дейности в сградата чрез средства от Националния бюджет - Договор № 2025-С-001 - *Основен ремонт и обновяване на сградата на Младежки дом, внедряване на мерки за енергийна ефективност, достъпна архитектурна среда и благоустрояване на двора.*
- ✓ Подобряване на материалните условия за работа с талантиви деца в сградата на Драматичен театър Силистра чрез финансиране на ремонти дейности в сградата чрез средства от Националния бюджет

<i>Примерни дейности:</i>

3.3.1. Подобряване на материалните условия и обезпечеността с материали в училищата за

заниманията по интереси.

3.3.2. Подобряване на материалните условия в училищата и обезпечеността с материали за профилирана подготовка, за **СТЕМ обучение**, СТЕМ центрове и др.

3.3.3. Подобряване на материалните условия, оборудването и материалите за работа в **ОДК и НАО „Г. Галилей“**, Силистра.

3.3.4. Подобряване на материалните условия в **ООС „Младост“**, Силистра (за сметка на делегирания бюджет) и несамостоятелното общжитие към ПГМСС „Н. Й. Вапцаров“, Средище.

По оперативна цел 4: Подобряване на **взаимодействието** между участниците в образователния процес - деца и ученици, педагогически специалисти и родители и между институциите за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика.

4.1. Мярка 1 по ОЦ 4 – Повишаване на информираността на родителите и привличането им като партньор за подкрепа за личностното развитие на децата и учениците.

Примерни дейности:

4.1.1. Развитие и устойчиво поддържане на **училищни политики** за:

- ✓ разнообразни форми на контакт с родителите, съобразно спецификата и нагласите им, за да им се осигури достатъчна и точна информираност за правата и задълженията в процеса на приобщаващото образование;
- ✓ достъп до информация за правата и задълженията на децата и учениците, за предлаганите дейности и програми за обучение в институциите в системата на предучилищното и училищното образование и представянето им в достъпен формат като част от условията за равен достъп до образование (чл. 105 на *Наредба за приобщаващото образование*);
- ✓ информиране на родителите относно актуалните изисквания на *Наредбата за приобщаващото образование* за отсъствията на учениците от учебни занятия, ролята на родителите в процедурите по налагане на санкции и за случаите, в които директорите са задължени да информират дирекция „Социално подпомагане“ или органите по закрила на детето;
- ✓ Информирание на родителите за възможностите за продължаване на образованието или за придобиване на професионална квалификация на учениците със СОП след VII и X клас;
- ✓ Консултиране на родителите на деца с изявени дарби и насочване към специалисти за развитие на детето;
- ✓ Поддържане в институционалните сайтове на информация за възможностите за изява - конкурси, пленери, олимпиади, школи, клубове и пр.;

4.1.2. Работа с родителите в рамките на проектите на МОН **„Успех за теб“** (Дейност 2) за училищното образование и **„Силен старт“** за предучилищното образование.

4.1.3. Взаимодействие на училищата и детските градини с органите за закрила на детето в нормативно определените случаи:

- ✓ директорът сигнализира дирекция „Социално подпомагане“ по настоящ адрес на ученика в случай че родителят/настойникът не изпълни задължението да уведоми писмено директора когато ще отсъства от настоящия си адрес повече от месец и да посочи лице, с което да контактува училището – чл. 60, ал. 2 и 3 на *Наредба за приобщаващото образование*;
- ✓ директорът на институцията писмено уведомява отдела за закрила на детето по местоживеенето на детето или ученика при отказ от страна на родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, да изрази съгласие за дейностите по чл. 45, т. 2, 5 и 7 (използването на посредник, включване в група за социални умения, наставничество), да окаже съдействие или да подпомогне реализирането на дейностите по чл. 45 - чл. 53 (3) на *Наредба за приобщаващото образование*;
- ✓ директорът на училището задължително писмено уведомява родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, за откриването на процедура по налагане на санкция, а в случаите на налагане на санкция „предупреждение за преместване в друго училище“, „преместване в друго училище“ или „преместване от дневна форма в самостоятелна форма на обучение“ – и съответните териториални структури за закрила на детето - *Наредба за приобщаващото образование*, чл. 64 (1);
- ✓ когато Педагогическият съвет е идентифицирал за ученика риск от отпадане от училище, преди налагане на санкцията „предупреждение за преместване в друго училище“, „преместване в друго училище“ или „преместване от дневна форма в самостоятелна форма на обучение“ или на мярката по чл. 49 (3), директорът уведомява отдел „Закрила на детето“ в дирекция „Социално подпомагане“ по местоживеенето на ученика, за присъствие на негов представител на изслушването с оглед защита на правата и интересите на ученика - *Наредба за приобщаващото образование*, чл. 60 (1);
- ✓ в случаите на несъгласие на родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, с предложената допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето или ученика, независимо, че въз основа на оценката на индивидуалните потребности по ал. 1 е установена такава необходимост, и за предотвратяване на риска от отпадане от училище, директорът на детската градина или училището писмено уведомява съответния отдел за закрила на детето с цел осигуряване на най-добрия интерес на детето или ученика - *Наредба за приобщаващото образование*, чл. 79 (2);
- ✓ директорът уведомява РУО, общинската администрация и органите за закрила на детето в случай на отписване на ученик по чл. 173, ал. 2, т. 2 и 3, който е в задължителна училищна възраст – чл. 173, ал. 3 на *Закона за предучилищното и училищното образование*;

4.2. Мярка 2 към ОЦ 4 - Взаимодействие между институциите за работа с децата в риск и за предотвратяване и ефективна реакция при тежки **нарушения на дисциплината и прояви на агресия и тормоз** от и спрямо деца и ученици.

<i>Примерни дейности:</i>

4.2.1. Училищата и детските градини разработват според своята специфика и прилагат дейности по **превенция и интервенция** в рамките на *Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище* и на алгоритъма за неговото прилагане.

4.2.2. Прилагане на *Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция*.

4.2.3. Прилагане на *Механизъм за работа и сътрудничество между институциите по случаи на деца, въввлечени в родителски конфликти*, който регламентира конкретни задължения и взаимодействие по случаи на деца, въввлечени в спорове между разделени родители.

4.2.4. Дейности по общини на **местните комисии** за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни.

По оперативна цел 5: Повишаване на обществената информираност и чувствителност относно целите и принципите на приобщаващото образование.

5.1. Мярка 1 към ОЦ 5 - Повишаване на ИНФОРМИРАНОСТТА И ЧУВСТВИТЕЛНОСТТА на местната общественост за преодоляване на непознаването и предразсъдъците към децата и учениците със специални образователни потребности.

Примерни дейности:

5.1.1. Общински дейности (проекти, кампании, празници, инициативи и др.) за промотиране на толерантност, приобщаване и позитивно оползотворяване на свободното време от младите хора. Повишаване на обществената информираност и чувствителност относно целите и принципите на приобщаващото образование

5.1.2. Училищни дейности (форуми, празници, кампании и др.) насочени към преодоляване на предразсъдъците и повишаване на чувствителността към нуждите на децата и учениците със СОП.

5.2. Мярка 2 към ОЦ 5 - Сътрудничество с граждански организации в различни аспекти на приобщаващото образование.

Примерни дейности:

5.2.1. Популяризиране и осигуряване на възможност на неправителствени организации предоставящи услуги и дейности за хора с увреждания да представят своята дейност.

5.2.2. Привличане и подкрепа на капацитета на неправителствения сектор за квалификация на педагогическите специалисти, кампании и дейности с ученици и техните родители, привличане на финансиране за подобряване на взаимоотношенията между институциите, изграждане на пространства за младежки изяви.

6. ИНДИКАТОРИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ НА СТРАТЕГИЯТА

6.1. Брой детски градини и училища, които самостоятелно обезпечават ресурсното подпомагане на децата и учениците по чл. 283, ал. 4 от *ЗПУО*.

Базова стойност в началото на петата областна стратегия – **31** (23 училища, 8 ДГ)

6.2. Брой и % деца/ученици със СОП в детски градини и училища по т. 6.1., които самостоятелно организират и обезпечават ресурсното подпомагане на децата и учениците.

Базова стойност в началото на петата областна стратегия – **492** (356 в училища, 136 в ДГ).

Базова стойност в началото на петата областна стратегия – **75, 22 %** (492 от 654)

6.3. Брой образователни институции с **педагогически съветници и/или психолози**;

Базова стойност в началото на петата областна стратегия – **24** (8 ДГ, 16 училища)

6.4. Брой участници във форми на **квалификация и методическа подкрепа** за педагогически специалисти за развитие на професионалните компетентности за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Базова стойност в началото на петата областна стратегия - **1247**⁴

6.5. Брой институции с подобрение на **материалната база** по отношение на приобщаващото образование и работата с даровити деца.

Базова стойност в началото на петата областна стратегия - **56**⁵

6.6. Брой деца и ученици включени в **допълнителни обучения** за компенсиране на образователните дефицити.

Базова стойност в началото на петата областна стратегия – **2719**⁶

6.7. Брой ученици включени в **занимания по интереси**.

Базова стойност в началото на петата областна стратегия - **9753**⁷

⁴ Стойността е сбор от данните по т. 1.1.5, 1.3.1., 1.5.8, 2.2.2., 2.2.3., 2.2.4., 2.2.5., 2.2.7., 2.2.8., 4.3.4. на отчета на четвъртата областна стратегия. Данните показват брой участия, а не брой лица – повечето педагогически специалисти са участвали в повече от една форма.

⁵ Стойността е сбор от частични данни по т. 3.1., 3.2 и 3.3.. Някои институции имат по повече от едно подобрение по различни проекти.

⁶ Данните са с натрупване за периода и са посочени към т. 1.2.1. и 1.2.3. на отчета на четвъртата областна стратегия;

⁷ Данните са с натрупване за периода и са посочени към т. т. 1.4.1., 1.4.4., 1.4.5., 1.4.6. и 1.4.7. на отчета на четвъртата областна стратегия. Не са включени учениците в групите на ОДК и НАО.

7. КООРДИНИРАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА

Целите се постигат с общите усилия на всички заинтересовани от процеса страни.

Областната стратегия се изпълнява на областно ниво от институциите, работещи на областно ниво съобразно компетентността им.

Общините отговарят за цялостното изпълнение на общинската стратегия на собствената си територия и допринасят към изпълнението на областната стратегия.

След приемането на областната стратегия, в изпълнение на чл. 197, ал. 1 и 2 от *ЗПУО*, всяка община разработва **общинска стратегия** за личностно развитие на децата и учениците за период от 2 години, която се приема от общинския съвет.

За изпълнение на общинската стратегия, ежегодно до 30 април, общинския съвет, по предложение на кмета и след съгласуване с РУО - Силистра, приема **годишен план** за изпълнение на дейностите за подкрепа на личностно развитие. Общинските стратегии и съгласуваните и приети годишни общински планове се публикуват в сайтовете на общините.

Изпълнението на годишните общински планове се координира и отчита на общинско ниво по ред, определен от кметовете на общините и в сроковете, посочени в чл. 197, ал. 3 от *ЗПУО*.

Събирането на информация за изпълнените дейности и постигнатите индикатори по изпълнение на целите на областната стратегия започва не по – късно от три месеца преди да изтече срокът на стратегията и се организира от областния управител.

В същия период започва и организацията за изготвянето на нова областна стратегия за следващия период.